Poštnina plačana v gotovini. Maribor, sobota 12. avgusta 1939 Štev. 32. Leto II

Cena 1'50 din

Edinost

Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6 - Tel. 25-67 - Izhaja vsako soboto
Velja letno 36 din, polletno 18 din, četrtletno 9 din, za inozemstvo letno 50 din
Rokopisi se ne vračajo - Pošt. ček. rač. 11.787 Mariborske tiskarne d. d. Maribor
Oglasi po ceniku

Hrvatje nimajo večjega sovražnika in nasprotnika od onih ljudi, ki hočejo, da osta nemo Hrvatje samo Hrvatje t. j. da nimamo in da ne bomo imeli ničesar skupnega s Srbijo. Ante Radić.

Na ogled brezplačno!

Obdržite!

Zdaj pošiljamo na ogled nadaljnjim novim naslovnikom po petzaporednih številk (št. 28/15. VII.—št. 32/12. VII.), št. 31 od 5. avg. s položnico. Teh številk ni treba vračati. Nadaljnje številke bomo pošiljali tistim, ki bodo dotlej tednik naročili — zadostuje dopisnica — ali nakazali vsaj del, to je najmanj za 3 mesece din 9·— naročnine. Ne zavrzite nobene položnice! »Edinost« naj gre iz rok v roke med prijatelje! Cenj. zaupnike prosimo za sodelovanje!

Uprava »EDINOSTI«
Maribor, Kopališka ulica

Pismo z dopusta ali beseda o gostih in gostoljubju

Pisati o tropski vročini tu spodaj na našem Jadranu je gotovo odveč, saj je imate tudi Vi v Mariboru in po Sloveniji dovolj. Kaj bi človek zvračal vse samo na Hrvate in na Mačka, ki je menda še vremena kriv, kakor bi radi pokazali in dokazali nekateri, ki jim niti Maček, niti vreme gresta v račun. Toda nekaj je treba vsekakor povedati, čeprav je tudi to Vam v Mariboru in drugod po naši domovini dokaj znano. To so naši gostje.

Ni treba hoditi v staro grško mitologijo in dokazovati, da so bili gostje pod posebnim varstvom Zevsovim, tudi pri nas Slovanih bi človek našel o slovanskem gostoljubju dovolj svetlih in častnih zgledov. Slovansko gostoljubje je nekaj tako staroznanega, nekaj tako samo po sebi umevnega, da so nam ga v vseh časih radi priznavali tudi naši najhujši sovražniki. (Še rajše so ga izkoriščali!). Kljub temu, da so morali Slovani tekom stoletij opustiti marsikak svoj običaj in se prilagoditi svojim sosedom ter z raznimi dobrinami civilizacje sprejeti tudi mnogo tujega in novotarskega, so do svojih gostov obdržali še vedno tisti skrajno prijateljski, otroško zaupni odnos kakor pred tisoč leti. Še danes Vam takle gospodar odpre vrata v stanovanje in reče po stari šegi: »Naj ti bo moja hiša kakor da je tvoja.« In kakor posamezen gospodar, tako ves narod odpira svojim gostom vrata na stežaj: »Bodi kakor doma!«

In tujci si vse uredijo res zelo po domače. Samo po sebi umevno se jim zdi, da lahko zahtevajo vse v svojem jeziku, da se vsa okolica prilagodi njim in da kakor so vajeni doma ukazujejo svojim poslom in vsem, ki jih uboagjo. In naš narod je prilagodljiv ter zelo odprte glave. Z vsakim se ti končno še zmeni v njegovem jeziku. To je gotovo zelo pomembno za tujski promet. To je prednost, ki jo imamo pred drugimi narodi, ki morajo živeti ne od tujcev kakor tako radi nekateri zatrjujejo, ampak od svojih prirodnih krasot. Prepričan sem, da boste težko našli turistično pokrajino, kjer bi toliko ljudi govorilo tuje jezike kakor pri nas bodisi na Jadranu bodisi na našem Gorenjskem.

Tujci na Jadranu so vseh vrst: Angleži, Francozi, zelo zelo malo Čehov. Največ je letos Nemcev. In vsak izmed njih ima svoje navade in vsak izmed njih ima svoje posebnosti. Na daleč jih je mogoče prepoznati. Angleži, ki jih je danes malo tu spodaj so širokopotezni. Ni jim žal denarja. Oni so tisti, ki cene še sedaj nekoliko držijo po konci. Francozi mnogo vprašujejo. Za nje je to povsem nova pokrajina. Nekaj eksotičnega, kar je treba čim bolj spoznati in razumeti, da je mogoče potem o vsem tem pripovedati doma. Za Francoze smo zanimiva pokrajina, vredna študija in tudi simpatij. Največ je bilo tu vsako leto Čehov. Bili so sicer štedljivi a vseskozi zvesti obiskovalci naših krasot. Nešteto vezi so navezali na naše morje in tudi naši ljudje so se kaj kmalu z njimi sporazumeli. Slovani se naglo sporazumejo med seboj — kako drugače bi si mogli ležati vedno le v laseh? Poseben tip turistov so Nemci. Njim se na zunaj nikakor ne pozna, da prihajajo iz tako bogate države. Njihove obleke so silno priproste. Ko pridejo doli jih zavržejo in si takoj kupijo novo, trenutno naše trgovine z blagom pa tudi naši krojači od njih dobro zaslužijo — žal da ne plačujejo vedno z denarjem, ampak z nekakimi kreditnimi boni, z nakazili, ki imajo svojo vrednost le v trgovskem prometu z Nemčijo. Prav lahko jih je spoznati. Ne le po jeziku (po naše se še po enem mesecu ne znajo zahvaliti). Najlaže jih je prepoznati v raznih zajtrkovalnicah in mlekarnah. Maslo zahtevajo po gramih. Šunko prav tako. In potem se čudijo ne našim cenam — kateri kupec se pred prodajalcem čudi nižini cen? Pač pa se čudijo neomejenim možnostim nakupa. Oprezno vprašujejo: »Pa koliko tega smem kupiti?« Naši trgovci se smehljajo: »Kolikor lahko plačate.« Potem se ti gostje spravijo k jedi. In priznati je treba, da jim dobro tekne! Kdo jim ne bi privoščil?

Iz naroda za narod

Slovenska akademska mladina prireja v počitnicah delovne tabore, na katerih taborijo naši visokošolci in visokošolke, da spoznajo nas, ljudstvo in razmere, v katerih živi. Na drugi strani pa imajo delovni tabori nalogo, da dvigajo med podeželskim ljudstvom narodno in državljansko zavest, podpirajo narodno obrambno delo, ki je slovenskemu narodu potrebna bolj kot kdaj prej.

Ta površno opisani namen delovnih taborov akademske mladine pa ima druge in mnogo globokejše korenine, ki morda še danes niso povsem vidne in jasne. Skozi vse leto živi slovenski akademik v mestu, oddaljen od ljudskih množic iz podeželja in le naključje ga morda včasih privede med kmetsko ljudstvo, ki mu je nepoznano. Do danes ni nihče skrbel za to, da bi se seznanila akademska mladina z ljudstvom in njegovimi potrebami, saj so smatrali to za nepotrebno. Čemu poznanstvo kmetskega in delavskega človeka, ki živi in gara na vasi? Za pretežno večino naših starejših javnih delavcev je bilo in je še danes podeželsko ljudstvo samo objekt, ki jim je potreben pri volitvah in nič več. Temu primerno je vzgajala starejša politična generacija mlade šolance, ki so poklicani, da postanejo bodoči nosilci kulturnega, gospodarskega in socialnega življenja slovenskega naroda. Ali so zato res pripravljeni ali ne, se ni nihče menil! Starejši intelektualec se je zanimal le zato, da bo njegov naslednik dober demagog, ki bo znal z besedami pridobivati ljudske množice.

Tako se je vzgajala slovenska akademska mladina vse do zadnjih let, ko je sama spoznala, vsaj večina, da po tej poti ne bo prišla nikamor in da ne bo kos nalogam, ki jih ji bo nerekoval čas in bodoči položaj, katerega bo zavzemala. Vse to jo je privedlo do razmišljanja, in spoznala je, da mora temeljito prelomiti z dosedanjim načinom svoje vzgoje in izven šolskega udejstovanja.

Med mnogimi akademiki je bila misel o spoznavanju vasi vedno bolj pereča in rešitve nujna. Pričeli so razmišljati, kako bi pričeli z delom, da bi se čim bolj seznanili s kmetskim in delavskim ljudstvom in ga odvrnili od vseh za slovenski narod nevarnih misli, ki so kmetu in delavcu radi sprete podtalne tuje propagande postajale vedno bolj nevarne. Postalo jim je jasno, da se bodo morali, če bodo hoteli in kar so imeli trdno voljo, **iti med ljudstvo, ga spoznati in med njim storiti vse, kar je v njihovi moči za njegov dvig!**

Tako so nastali v počitnicah delovni tabori, v katerih preživi delavoljna akademska mladina svoje proste dneve. So to dnevi, ko je mlada skupina akademikov, ki tvorijo delovni tabor, sprosti ozkega ozračja mesta, v katerem so navajeni živeti. Njihovo življenje v taborih je močno oddaljeno od mestnega in mnogo bližje vasi. Delo, ki ga v taboru opravljajo, je tesno povezano z življenjem kmetov in delavcev v vsakem pogledu.

Ne bomo se bavili z življenjem in delom akademikov v taboru, ker ni to naša naloga, ampak hočemo samo opozoriti na veliki pomen delovnih taborov za slovensko vas, ki prav v današnjih dneh preživlja svojo največjo krizo. Do danes je le malo intelektualcev ali šolancev, kot jih bomo radi lažjega razumevanja naših čitateljev imenovali, ki bi poznali vas in njeno življenje, čeprav so morda izšli iz kmetskih domov. V vseh teh šolancih vlada še vedno mišljenje, da se položaj kmetskega ljudstva ni poslabšal in da so razmere take, kot so bile takrat, ko so še sami živeli doma. To napačno gledanje na razmere slovenske vasi, ki ni za šolance, ki so izšli iz podeželja, niti najmanj opravičljivo, je vsekakor značilen dokaz popolnega nerazumevanja našega šolanstva za socialne, gospodarske, kulturne in druge razmere na vasi, ki so danes mnogo bolj pereče in rešitve nujne kot pred leti, ko kriza še ni bila tako pereča in nevarna kot je danes.

Če pogledamo, koliko je slovenskih šolancev, ki se zanimajo za vas in njene razmere, moramo priznati, da teh skoro ni. V zadnjem času so sicer nastopili nekateri, ki se skušajo pokazati kot edine poznavalce vasi. Vendar večina teh ljudi ne pozna dobro vasi in njenega življenja, ker le tako si lahko predstavljamo, zakaj zastopajo stališče, ki ne more rešiti vasi grozečega propada.

Veliko je slovenskih šolancev, ki izhajajo iz vasi. Koliko je samo duhovnikov, ki jim v pretežni večini tekla zibelka pod kmetskim krovom. In drugih? Toda tudi teh ne moremo imenovati prijatelje vasi, ker niso zanjo še nikoli izkazali potrebnega razumevanja, ki bi ga morali! Ti šolanci so se, čeprav izhajajo iz kmetskih in delavskih domov, izneverili svoji rodni strehi in se udinjali njenim nasprotnikom. Kmetske hiše, ki jim je omogočila, čeprav težko šolanje ne poznajo. **Domov prihajajo samo kot gosti in ne kot proučevalci in borci za pravice vasi, kar bi bilo njihova dolžnost.**

Spoznati vas in njene razmere, je naloga taborov poleg narodno obrambnega dela, ki ga opravljajo akademiki. Tudi vas ima svoje naloge do taborov in te naloge si moramo ogledati in jih spoznati, ker so važne in za nadaljnje tabore pomembne, če bo vas pravilno tolmačila svoje dolžnosti do njih. Vaščani ne smejo biti napram mladim ljudem, ki so prišli iz mesta, nezaupljivi. Dvigniti zaupanje med vaščani in akademiki je prva dolžnost, ki jo naj izvršijo vaščani, da se ne bo treba za to zaupanje morda pozneje šele boriti. To morajo storiti že prej tisti, ki se zavedajo velikega pomena delovnih taborov za vas. Njihova dolžnost je, da vas na to pripravijo, in da bodo šli vaščani vsem mladim gostom na roko.

Naloga in dolžnost vaščanov je, da seznanijo mlade akademika z razmerami, ki vladajo v vasi. To je važno zlasti zato, ker pridejo mnogi, ki taborijo, prvič na deželo in zato nimajo o njej še prave slike. To sliko jim mora napraviti vas, kar bo njej le v korist. Bojazen kmetskih ljudi je vzrok, da mnogokrat nič kaj radi ne dajejo podatkov. Vsak vaščan, mlad ali star, se mora zavedati, da se na podlagi podatkov, ki jih dajo, ustvarja o vasi in njenih razmerah mnenje, ki bo prijazno ali neprijazno.

Vaščani morajo po svojih močeh podpirati tabor. Naj se zaveda vsa vas, da živijo in delajo v taborih bodoči javni delavci, uradniki in drugi. Svoje delovanje pa bodo usmerile vasi v prid vasi samo takrat, če bodo res dobro poznali njeno življenje in razmere. Na delovnih taborih kmetje najlažje seznanijo mlade šolance s svojimi težavami in naj zato vestno skrbe. Kmetje naj bodo mladim šolancem v spozvanju vasi učitelji. Mnogo lažje in bolj razumljivo bo znal opisati vse, kar teži našega kmeta on sam kot drugi. Zato se vas naj ne plaši delovnih taborov, temveč naj jih podpira z vsemi močmi.

Delovni tabori akademske mladine naj bodo nov in trajen most poznavanja vasi. Vsi, ki so delovne tabore posetili ali jih nameravajo, naj se zavedajo, da je sedaj na njih ležeče, da svoje znanje o vasi in njenih razmerah še razširijo in poglobijo.

Josip Udovič.

Sporazum pred vrati

Zadnje mesece je »sporazum« predmet političnih razgovorov v gostilnah, na cesti, med kmeti, meščani in delavci. »Sporazum« je predmet — hvaležen predmet — za članke, polemike, slavospeve in obtožbe. Vse to in pa stalno napovedovanje končne rešitve hrvaškega vprašanja, podpisa sporazuma, ustvarja med narodom duševno razpoloženje nervoznega pričakovanja, pa že tudi nezaupanja in utrujenosti. Ob vprašanju sporazuma so se množice že tolikokrat razgibale, da se je bati, da bodo prav v odločilnem trenutku ostale pasivne: takrat, ko bo »sporazum« objavljen. Sporazum v narekovajih zato, ker ta beseda ne pomeni povsod istega pojma in ta beseda ne predstavlja povsod iste rešitve. Na delu so še močne sile, ki skušajo metati jugoslovanskim narodom pesek v oči, ponujati jim mačka v žaklju in speljati resnično delo za resničen sporazum s prave poti.

Narod si predstavlja sporazum kot odpravo centralizma in tako upravno razdelitev države, da bo odgovarjala narodnim, zgodovinskim in gospodarskim razlikam. Pa ne samo to! S sporazumom pričakuje tudi obljubljene nove zakone o tisku, združevanju, volitvah, zborovanjih itd., torej demokratizacijo vsega našega javnega življenja. Demokratizacijo tudi v stanovskih ustanovah, zbornicah. Ljudstvo pričakuje nov duh v vsej javni upravi, pričakuje, da mu bo dana možnost, spregovoriti o vseh vprašanjih, ki že dolga leta čakajo dejanj.

Sporazum, ki bo prinesel to, nas bo vse zadovoljil. Zdaj je pa še malo preuranjeno klicati mu že vnaprej »živijo«, kakor to delamo včasih iz neučakavnosti, eden ali drugi pa tudi iz — preračunljivosti. —**ski.**

Brza letala

Po poročilih iz Washingtona bosta ameriška armada in mornarica v bližnji bodočnosti opremljeni z najhitrejšimi vojnimi letali na svetu. Hitrost teh letal bo baje dosegala 400 do 500 milj na uro.

RAZNO

☐ **Nad 50 milijonov Rusov** živi po zadnjem ljudskem štetju v mestih.

☐ **Spor med Bolgarijo in Turčijo** se zaostruje. Pojavljajo se očitki, da so prestopili turške obmejne straže mejo in da so jih morali tam zavrniti. Dva Turka sta po turških poročilih mrtva.

☐ **Hude uime v Južni Ameriki.** V Južni Ameriki je nastopila huda zima z poplavami, ki so doslej napravile že zelo mnogo škode. Reke so prestopile bregove in voda stoji ponekod do 5 metrov visoko.

7 dni domačih vesti

✱ **Knez namestnik Pavle** in soproga sta se vrnila z obiska v Londonu.

✱ **700 let minoriti v Ptuju.** Pretekli teden je praznoval minoritski samostan v Ptuju 700letnico svojega obstoja. Vršile so se velike cerkvene in posvetne slovesnosti, ki sta se jih udeležila tudi ministra dr. Krek in Snoj. Navzočni so bili tudi trije škofje, namreč dr. Tomažič iz Maribora, dr. Mileta iz Šibenika in Čeng iz Kitajske. V noči na nedeljo je bila velika procesija po mestu, opolnoči pa je bila na prostem svečana maša. Pri proslavi, ki je trajala tri dni, je bil štirikrat na prostem uprizorjen igrokaz »Kuga«, ki obdelava zgodovino Ptuja pred stoletji.

✱ **Obrtno razstavo** je v nedeljo odprl v Št. Vidu nad Ljubljano ban dr. Natlačen. Razstava je odprta do 20. t. m. Najbolj se gledalci zanimajo za krasno pohištvo.

✱ **Zanimiva kitajska razstava** je nameščena v dvorani Zadružne gospodarske banke v Mariboru. Gre za misijonsko razstavo, ki jo je uredil kitajski škof Čeng, ki je prisostvoval kongresu v Ljubljani in je sedaj gost mariborskega škofa.

✱ **Petnajstletnica SK. Mure.** 20. avg. t. l. bo proslavil soboški sportni klub »Mura« petnajstletnico svojega obstoja. Ob tej priliki bodo v Soboti zanimive sportne prireditve.

✱ **Velik letalski praznik** je bil v nedeljo v Ljubljani. Aeroklubi so poslali sportna letala v Ljubljano v obliki tekme, pri čemer so se dosegli prav lepi uspehi. Potem so letala, civilna in vojaška, izvajala vratolomne akrobacije v zraku in bilo je tudi nekaj skokov s padobranom iz letal. Prireditvi je prisostvovalo kakih 15.000 ljudi, med njimi tudi ministrski predsednik Cvetković.

✱ **Rezerve živil** in sploh življenskih potrebščin se imajo v smislu nove uredbe ustvariti v Jugoslaviji. Uredba natanko predpisuje, kako velike morajo biti te rezerve, ki bodo posebno važne za primer vojne, in to ne samo za vojaštvo, ampak tudi za civilno prebivalstvo. Stroške za napravo skladišč itd. nosijo v prvi vrsti občine.

✱ **Bombaž letošnje žetve** se mora po novih določbah plačevati po 16 dinarjev za kilogram čistega jugoslovenskega blaga in po 12.50 dinarjev slabše vrste.

✱ **Za uvoz in tranzit živine** in živalskih proizvodov se uvede posebna pristojbina, ki znaša do 5000 kg 25 dinarjev in pri večjih množinah ter pri vagonskih pošiljkah po 50 dinarjev. Zneski se stekajo v poseben fond za zatiranje živalskih bolezni.

✱ **Hmelj** se v Sloveniji ugodno razvija in računajo na srednjo letino. Obiranje se prične nemara že prihodnji teden. V Vojvodini je stanje hmelja neugodno in mislijo, da ga bo komaj polovico normalnega leta. Tudi iz drugih držav prihajajo vesti o neugodnem stanju hmeljskih nasadov.

✱ **Dr. Stojadinović** je po poročiju pariškega lista »Le Temps« z borzno mahinacijo konfisciral delnice državnega podjetja »Vreme« in jih uporabil za svoje osebne in ne le politične posle. Doslej Stojadinović »Le Tempsa« še ni tožil...

☐ **Turčija** je zbrala v Traciji veliko število vojaštva. Bolgarija je poklicala dva letnika pod orožje. Turki hočejo baje samo zaščititi Dardanele.

☐ **Predsednik francoske republike Lebrun** je na poti na dopust obiskal mimogrede tudi Luxemburg, kjer mu je prebivalstvo pripredilo svečan sprejem in ga je pozdravila tudi luxembuška nadvojvodinja.

Z jadralnim letalom v sinje višine

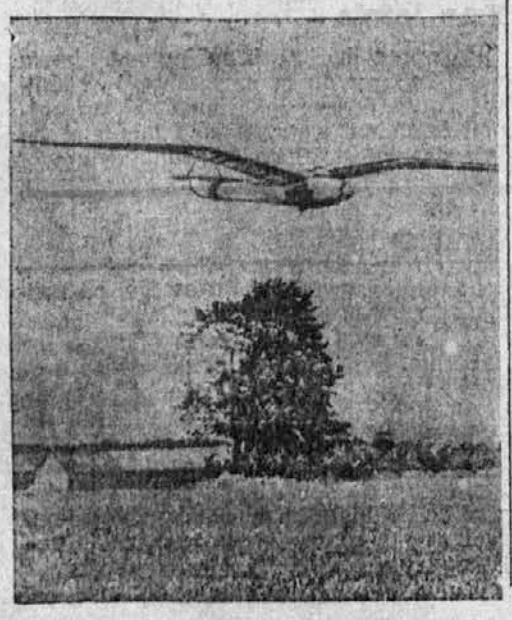

Volja in moč švicarske obrambe

»Tujina naj zve, da bomo odgovorili s vso vojno silo vsakega, ki nas bo napadel in ki bo hotel raniti našo nedotakljivost. Švica ne bi nikoli vkorakali prva na tuje ozemlje.«

Zvezni svetnik Obrecht v Baselu 1939.

V vsesplošni evropski negotovosti, ki leži nad Evropo, se marsikdo vpraša, kaj bo storila Švica, če pride do konflikta med velesilami ki jo oklepajo? Kaj bo storila, če bo ogrožena njena lastna svoboda? Švica je že po tradiciji nevtralna in želi takšna ostati, zato ne bo iskala nikjer pomoči. Docela umevno pa je tudi, da se bo branila pred slehernim napadom do zadnje kaplje krvi. Kako pa je z njeno močjo, z njeno pripravljenostjo in z moralo njenega prebivalstva?

Na svetu je le malo dežela, ki bi imele tako dolgo vojaško tradicijo, kakor jo ima Švica. Švica je poznala vojaško obveznost že v časih, ko so se vojevali evropski vladarji še s plačanimi četami. Vojaška dolžnost v preiščnih stoletjih je trajala od 16. do 60. leta. Že 10. in 12.letni dečki so se vadili z uporabo orožja, streljanjem z lokom in puško, kar je še danes narodni šport. Do propada stare zveze 1798, ko so prišli Francozi v deželo ter se je zrušilo gospodstvo patricijev v mestih, ni bilo enotne švicarske vojske in seveda tudi ne enotne švicarske državne note. Zveza državic — mestnih in podeželskih kantonov, ki so imeli vsak denar, vsak svoje zastopnike v tujini in vsak svojo armado — je tvorila »Zvezo«, ki jo je pa razbijala in krhala neenotnost kantonov zaradi jezikovnih in verskih interesnih skupin. Ti časi pa so že zdavnaj minuli. Danes ima Švica enotno, moderno in dobro oboroženo armado. Švica ima zelo kratek rok obveznega vojaškega službovanja. Ona edina je ostala sredi vsesplošnega oboroževanja zvesta tradiciji, nima stalne vojske ter ne pozna eno-, dvo- in večletnega obveznega roka. Do danes je moral vsak dvajsetletni mladenič samo v rekrutno šolo, ki je trajala 9 tednov. Zadnjih 9 tednov se je zaradi pritiska razmer podaljšalo sedaj na 4 mesece. Šoli sledijo vsakoletni tečaji, ki trajajo dva do tri tedne.

Oprema švicarske vojske je docela sodobna. Nekaj pa je pri njej zelo zanimivo. Vsak vojak vzame kroj, opremo in puško po končani vojaški službi domov kot zasebno lastnino. Posebn pomen ima v alpski Švici planinska služba. Velik odstotek vsakoletnih vojaških vaj se vrši v visokih alpinskih predelih, in to sredi najhujših zim. Minulo zimo se je na takem zimskem tečaju povzpela neka planinska brigada — opremljena in otovorjena — na 3889 m visoki Piz Palü, kar bo občudoval vsak alpinist in strokovnjak.

Za živahno delovanje izven redne vojaške službe pa skrbijo številna častniška in podčastniška društva, dalje klubi, specialne čete ter neštete strelske družine, ki se vse vadijo v streljanju na tarčo na streliščih. Poleti srečate pogosto nedeljsko oblečene Švicarje, ki gredo s karabinko ali puško na strelišče ali na kakšno strelsko veselico. Za tujca je vsekakor skoraj nerazumljivo, če vidi, kako prihajajo Švicarji s puškami v uradna in vladna poslopja. Malokje ali nikjer ne zaupa vlada tako neomejno v svoje ljudstvo.

Vkljub delnim mobilizacijam svojih sosedov Švica še do danes ni mobilizirala večjih vojnih edinic. Pač pa so njeni vojaški tečaji razporejeni tako, da je vse leto stalno nekaj polkov pod orožjem. Razen tega se nahaja v stalni pripravljenosti obmejna obramba, katera je odde-ljena od ostalih armadnih čet, ki morajo skrbeti za prve varnostne ukrepe v primeru napada. V obmejnih krajih so podminirani vsi mosti, v stalni pripravljenosti pa so tudi vse ovire proti tankom.

Članek smo dobili od urednika E. Siblerja, ki urejuje največji švicarski tednik „Schweizer Beobachter".

Halifaxovo svarilo Nemčiji

V političnih krogih je vzbudilo veliko pozornost, da je angleški zunanji minister lord Halifax prekinil svoj letni dopust in prišel v London, kjer je sprejel nemškega poslanika Dircksena v avdienci. Uradno se zatrjuje, da gre zgolj za obisk vljudnostnega značaja, preden odide nemški poslanik iz Londona. Listi pa zatrjujejo, da je hotel Halifax Nemčijo še enkrat posvariti, da je čas »izvršenih dejstev« enkrat za vselej minil in da bi vsak poizkus Nemčije v tem smislu zadel na odločen odpor združene mirovne fronte.

Ta angleška odločnost je morda posledica izboljšanega položaja pogajanj v Moskvi, o katerih je poslanik Strang Halifaxa informiral. Pričakuje se, da bo prišlo v doglednem času do izredne seje parlamenta, na kateri bo Chamberlain objavil sporazum z Rusijo.

Mreža japonskega imperijalizma

Pred kratkim so objavljali listi neki novi zemljevid Evrope, po katerem bi naj bila Evropa razdeljena v dva dela. Bela barva je obsegala na zemljevidu severno Francijo, Nemčijo, polovico Balkana, severno Evropo, evropsko Rusijo. Črna barva pa južno Francijo, Španijo, Italijo, juži del Balkana . . . Vsak imperializem ima take načrte. Japonski imperializem si je v svojem načrtu (Tanaka memorandum) zastavil za cilj kar osvojitev vsega sveta. Če si pa hoče osvojiti ves svet, mora najprej zasesti Azijo. Če hoče Azijo, mora preje Kitajsko. Če hoče Kitajsko, mora Mandžurijo. Če hoče imeti Mandžurijo, mora biti njegova preje Koreja... Tako uči Tanaka memorandum.

Japonski imperializem je razpredel v ta namen svoje mreže po vsej Aziji. Na Kitajskem si je kupil izdajalske genrale, po vsej Aziji se skuša postaviti na čelo borbe pod geslom »Azija Azijcem! Proč z belimi imperialisti!« Na sosednje otoke prodira z dumpingom, s trgovinskimi pogodbami, s propagando. S Filipini izmenjuje v počitnicah dijake, športnike, upotavlja »kulturne stike«. Svoj vpliv skuša uveljaviti japonski imperializem med ljudstvom v francoski Indokini, na Siamu (da tako izolira Singapur), na Hainan otokih, ki so vrata v Indokino, na Malajskih otokih, v holandski vzhodni Indiji, na Javi, Sumatri, Borneu, kjer diši japonskemu imperializmu železo, petrolej, kavčuk. Z vplivom v angleški Birmi skuša pretrgati zvezo Kitajske z Evropo.

Vendar pa Japonska z gesli proti belcem in »Azijo Azijcem« ne uspeva prav. Azijski narodi — njim na čelu Kitajci in Mongolci — so spoznali igro imperializmov in se bore za osvoboditev izpod jarma vseh barv imperialistične ekspanzije.

—ski.

☐ **Panamski prekop** bodo povečali. Ameriški senat je v te svrhe določil kredit 270 milijonov dolarjev.

☐ **Španiji** grozi lakota. Povsod je opažati veliko pomanjkanje živil.

☐ **Na Kitajskem** zopet enkrat zmagujejo Kitajci. V pokrajini Honan so veliki boji, Japonci so se morali naglo umaknti. 7 japonskih ladij je zadelo na kitajske mine, 5 se jih je potopilo.

☐ **Na mongolsko-mandžurski meji** se boji nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo. Japonci so po ruskih poročilih izgubili v zadnjem tednu nekaj manj kakor 70 letal, Rusi le desetino tega.

☐ **Vsi evropski listi** prinašajo govor Rydza Smiglyja z velikimi naslovi. Komentarji demokratskih časopisov so izredno topli in poudarjajo veliki pomen maršalovih besed.

☐ **20. avg. bo stopilo gdansko vprašanje v središče evropskega zanimanja.** Tako poroča agencija Reuter, ko komentira obisk gdanskega gauleiterja Foersterja pri Hitlerju. 20. avg. bo namreč začetek slavnosti v spomin na zmago pri Tannenbergu. Te slavnosti bo otvoril Hitler z govorom, ki mu pripisujejo velik pomen.

☐ **Gauleiter Forster** je imel na protestnem zborovanju v Gdansku oster govor, na katerem je napovedal priključitev Gdanska za najbližji čas.

☐ **Chamberlain** se je v svojem zadnjem govoru precej pesimistično izrazil. Opravičeval je svojo politiko na Daljnem vzhodu in izjavil, da je prevzela Velika Britanija v Evropi tako daljnosežne obvezn nosti, da mora imeti svoje sile zbrane. Tudi vprašanje odpovedi trgovinske pogodbe z Japonsko je omenil, a pripomnil, da je to vprašanje mogoče rešiti samo po dogovoru in posvetu z dominioni.

☐ **Govor maršala Rydza Smiglyja** na proslavi 25 letnice ustanovitve poljskih legiji je postal radi nekaterih zunanjepolitičnih mest evropska senzacija. Poljski maršal se je prav ostro izjavil proti politiki, po kateri imajo nekateri pravico vzeti, drugi pa le dolžnost dati. Poljska je za mir, toda na silo bo odgovorila s silo. Ona ni sprožila gdanskega vprašanja, saj ni kršila nobene sklenjenih pogodb.

☐ **Franco** je postal predsednik španskih falangistov. S tem se je zmaga v španskih notranjih homatijah nagnila na falangistično stran, čeprav so pritegnili za sedaj tudi nekaj zmernih monarhistov v koncentracijsko vlado.

☐ **Romunija** bi ostala v primeru vojne nevtralna. Tako pišejo romunski listi in pristavljajo, da bi bili Romuni pripravljeni prevzeti tudi jamstvo Italije, če bi jim bilo ponujeno.

7 dni po svetu

☐ **Francosko in angleško vojaško poslanstvo** je pripotovalo na vojaška pogajanja v Moskvo.

☐ **V Španiji je Franco** sam prevzel predsedstvo vlade, da na ta način zakrpa vedno večjo neenotnost med vrstami zmagovitih nacionalistov. Notranje ministrstvo je prevzel znani vodja falangistov Sunner.

☐ **V Sredozemlju** bodo imeli Turki in Angleži skupne pomorske vaje.

☐ **Ciano in Ribbentrop,** oba zunanja ministra osi, sta se nenadoma sestala v Salzburgu.

☐ **Za irskimi teroristi** stoji nemški denar, poroča »L' Epoque« in po njej »Nova Riječ«.

☐ **Poveljnika španske nacionalistične garde** in madridskega policijskega generala **Gaberdona** so republikanci iz zasede ubili. Tudi drugod je občutiti vedno večji nemir, ki je ponekod segel celo med vojaštvo. Zdi se, da republikanci izrabljajo vedno ostrejše borbe med zmagovalci, ki niso nič kaj edini, kakor so preje tako radi poudarjali.

☐ **V Tokiju** sta protestirali vladi Velike Britanije in Združenih držav radi sovražnih izgredov na Japonskem in na zasedenem Kitajskem. Japonski tiskovni urad javlja o tesnih zvezah med sovjetskimi in angleškimi konzulati na Kitajskem.

☐ **O angleško-ruskem sporazumu** prihajajo zadnje čase, ko se pričenjajo celo že vojaška pogajanja, zelo optimistična poročila. Časopisi poročajo o 95% sporazumu.

☐ **Trst dobi Nemčija od Italije za deset let na posodo,** piše »Istra« in po njej Nova Riječ«).

☐ **Roosevelt** je dal radi odklonitve vladnega nevtralnostnega zakona v senatu novinarjem izjavo, ki je vzbudila v vsem svetu veliko pozornost. Dejal je, da nima več dolžnosti, upirati se vojni in da so člani kongresa prevzeli nase vso odgovornost za vse, kar bi utegnilo slediti. Senatorji so se čutili izzvane in so podali svoje izjave, češ, da so s svojim glasovanjem pripomogli k miru in da je to njihovo glasovanje dokaz, da narod Zedinjenih držav ne soglaša z Rooseveltovo politiko.

☐ **»Strankin kongres miru«** se bo imenoval letošnji kongres nemške nacionalno socialistične stranke v Nürnbergu.

☐ **V Nemčiji** so se začeli manevri motoriziranih oddelkov, ki jih smatrajo za največje, kar jih je bilo doslej. Na teh manevrih bo sodelovala tudi nemška mladina v posebnih oddelkih.

☐ **Sovjetska Rusija** je dala Kitajski veliko posojilo v višini 700 milijonov rubljev za obnovo kitajske in za čim uspešnejši odpor japonskim napadalcem.

☐ **V Moskvo** je odpotovalo 25 članov bolgarskega parlamenta na poljedelsko razstavo, ki se tam vrši.

☐ **V francoski tujski legiji v Afriki** so organizirali češki polk. K 600 češkim vojakom, ki so se pridružili korporativno polku, bodo sedaj sprejeli 4.000 vojakov, za katerih premestitev v Afriko se še vršijo pogajanja.

Visoki brezdomci

Ko je nedavno Italija zasedla Albanijo, je kralj Zogu s kraljico Geraldino in ko-

maj rojenim princem, ki je bil namenjen za prestolonaslednika, pobegnil na Grško, odtam pa je baje odpotoval v Egipt. Tako se je armada brezposelnih in brezdomovinskih kraljevskih dinastij pomnožila za eno družino. Ako bi vsi pregnani kralji in cesarji in njihove družine skupaj prišli, bi jih bila že precej velika in zelo pisana skupina.

V Belgiji, na primer, živi s svojimi otroki cesarica Zita, vdova po zadnjem avstrijskem cesarju Karlu, ki je moral pobegniti v inozemstvo ob koncu svetovne vojne in je pozneje umrl. Bivši nemški cesar Viljem že nad 20 let živi v Doornu na Holandskem. Bivši bolgarski kralj Ferdinand je moral pobegniti iz dežele leta 1918; nastanil se je v Nemčiji, toda mudi se večinoma na potovanju v različnih delih sveta. Amanulah, bivši kralj Afganistana, je moral pobegniti iz dežele leta 1929. Španski kralj Alfonz in kraljica Viktorija sta morala zapustiti Španijo leta 1931. Diktator Franco je sicer nedavno odločil, da država vrne vse premoženje bivšemu kralju in njegovi rodbini, toda na prestol Alfonz najbrže ne bo več prišel. Prajadhipok, kralj Siama, se je leta 1934 prostovoljno odpovedal prestolu, ko se je spri s svojim kabinetom. Haile Selassie, cesar Etiopije, je moral pobegniti iz domovine leta 1935, ko je Italija osvojila njegovo deželo. Bivši angleški kralj Edvard se je pred leti sam odpovedal prestolu, da se je mogel poročiti z ženo, ki ni kraljevske krvi; živi večinoma v Franciji.

Na neki kmetiji v Franciji živi bivša kraljica Salima Mačimba, ki je bila pred 40 leti gospodarica otoka Mohila v Indijskem oceanu. Otok, ki meri okrog 30 kvadratnih milj površine, je zdaj last Francije. Svojemu kraljestvu se je Salima odpovedala, da se je mogla poročiti s francoskim žandarjem Paulom. Francoska vlada ji je določila visoko letno penzijo. Življenske potrebščine v Franciji pa so se zadnja leta zelo podražile in bivša kraljica Salima se pritožuje, da ji penzija na leto ne zadostuje več za dostojno življenje. Vsled tega se je Salima nedavno obrnila na vse v inozemstvu živeče vladarje brez prestolov, da naj bi se združili v zvezi in z združenimi močmi zahtevali višje pokojnine od pristojnih dežel. Njenemu pozivu pa se ni nihče odzval, kar znači, da bivši vladarji ne verujejo v moč zvez. Večina pobeglih vladarjev si je tudi pravočasno v inozemstvu spravila nekaj zlata in drugih dragocenosti, da jim ni treba trpeti pomanjkanja. Nekateri razpolagajo celo z veliki premoženji.

Prošnja zaupnikom

V prvi polovici maja smo poslali zaupnikom okrožnico — tisto rumeno tiskovino — s prošnjo za sodelovanje po določenem načrtu in z določenimi, kar mogoče ugodnimi pogoji za tako sodelovanje.

Hvaležni smo zaupnikom, ki so kaj kmalu ustregli naši prošnji. Prosimo jih, da naj blagovolijo podpirati našo skupno pošteno stvar tudi za naprej z enako in po možnosti s še večjo vnemo!

Druge zaupnike, ki se še niso odzvali naši prošnji, pa ponovno vljudno prosimo, da naj izvolijo to čim prej pristoriti, odnosno pridobiti za to in nam sporočiti kako drugo ugledno osebo iz domačega kraja, ki bi mogla in hotela na naprošeni način sodelovati!

UPRAVA »EDINOSTI«
Maribor, Kopališka ul. 6.

Naša proizvodnja in naš uvoz papirja

Pri nas imamo precej papirnic in to nekaj popolnoma domačih, dočim je v nekaterih udeležen tuj kapital. Tovarne so razdeljene po vsej državi in sicer: Pantić in drug v Čačku, Milan Vapa v Beogradu, Delniška tovarna papirja v Zagrebu, Papirnice v Vevčah, Sladkogorska s sedežem v Mariboru in Bonač v Ljubljani (poslednje tri so v Sloveniji).

Po strokovni presoji so lansko leto izdelale te tovarne 17 do 20 tisoč ton raznih vrst papirja za tiskanje in zavijanje ter kartona. Kljub tej domači industriji (šest tovarn!!) pa smo morali in še moramo uvažati papir in karton iz inozemstva. Največ uvažamo rotacijskega papirja (za časopise), ki ga pri nas sploh ne izdelujemo. Rotac. papirja je bila uvoženega v poslednjih 5. letih 6.860 vagonov (69.608 ton) v vrednosti 164 milijonov dinarjev. Poglejmo, kakšen je bil ta uvoz v posameznih letih:

	ton	din
1934	10.071,8	25,215.800
1935	12.026,8	28,335.300
1936	13.791,2	30,092.800
1937	19.338,3	48,933.600
1938	13,380	31,877.700

Največ smo uvažali iz b. Avstrije in b. Češkoslovaške ter iz Nemčije, na katero bomo odslej najbolj navezani glede rotac. papirja. Uvoz iz posameznih držav je bil lani sledeč:

	ton	din
iz Avstrije	8.626,4	20,973.000
iz Nemčije	4.350,9	9,948.700
iz Češkoslovaške	340,0	806.600
iz Italije	47,9	114.900
iz Madžarske	14,8	34.500
skupaj	13.380,0	31,877.700

Ves ta uvoz pa je popolnoma nepotreben, kajti doma imamo dovolj tovarn za papir in karton, pa tudi vse potrebne surovine. Za rotacijski papir je n. pr. na pretek nebeljene celuloze, lesnine in kaolina. No in če je vsega dovolj, zakaj potem ne zadostimo z lastno proizvodnjo domačim potrebam? Res, zakaj?!

Pri tem vvprašanju pa se moramo zopet razgledati po širšem, mednarodnem tržišču, ki mu diktira mednarodni kapital. Na papirnem trgu gospodari srednjeevropski kartel, ki odreja tovarnam v posameznih državah koliko in kakšne vrste papirja smejo izdelati ter določa papirne cene. eSveda imajo v tem kartelu odločilno besedo nejugoslovanski podjetniki in zato je papirna industrija v naši državi prav po mačehovsko upoštevana, saj ne sme proizvajati rotacijskega papirja, čeprav ga naša tiskarska in časopisna podjetja ogromno potrošijo ter dajo lepo zaslužiti. V naši državi potrebujemo veliko papirja, v prvi vrsti cenenega. Naše papirnice pa ga ne smejo proizvajati v zadostnih količinah in n eprodajati po cenah, ki bi odgovarjale domačim razmeram.

Kdaj bomo postali sami svoji gospodarji? Naš človek bi rad imel poceni knjige (vsebinsko dobre!), cenene tiskovine, zvezke, pisemski papir itd. Mar si tega ne zasluži? Mislimo, da mora služiti napredek tehnike v prvi vrsti ljudskim delovnim slojem, ki ta napredek ustvarjajo!

Narodne in prosvetne razmere na Kočevskem

»Kočevski Slovenci nam vedo povedati marsikaj, kar priča le o višku potrpežljivosti, da ne rečem neprevidnosti, ki jo kažeta slovenski narod in jugoslovanska država«. (Dr. Rus v »Kočevskem zborniku« l. 1939.)

Orkrite in jasne besede napisane ob dvajsetletnici Jugoslavije. Žalostno dovolj, da se niso mogli v 20. letih otresti hlapčevstva in manjvrednostnega občutja, ki ga lepo zavijamo v plašč kulturnosti. Prokleto klavrna slika naših razmer, ki jim je bila in je še edino gibalo borba med klerikalci in liberalci, na račun česar se je ob stalnih koncesijah (tako z ene kot z druge strani) nemoteno širila nam sovražna propaganda, ob kateri je stalno rastel greben.

Posebno od leta 1933. dalje je bilo to delo tako dobro organizirano in tako brezobzirno, da lahko danes slovenski človek ob tem samo zastrmi in se vpraša: Ali je to mogoče? Avstrijski časi in tudi povojna leta niso mogla vliti v Kočevarje zavesti, da pripadajo k gotovi večji celoti in, da imajo na svojem današnjem torišču prevažno misijo. Kočevar je poznal le sebe, svoje osebne koristi, bil je krošnjar, mešetar, trgovec in dokaj slab kmetovalec. V poslednjih letih pa so se ti ljudje nekako spoznali, pričeli so se zavedati neke namišljene veličine. Pravi šovinizem je zajel to ljudstvo.

In mi? Lepo mirno smo gledali, da so hodili leto za letom mladi in stari »hauzirat« v inozemstvo, da so tam posečali tečaje in prihajali nazaj kot agitatorji. Dopuščali smo, da so prihajali na Kočevsko študentje in drugi, ki so v počitnicah organizirali tuje ljudske šole ter poučevali otroke v tujem jeziku. Dovoljevali smo, da so prihajali od drugod tuji agitatorji, ki so prirejali na pol javne sestanke in zborovanja. Vse to je bilo dopuščano v letih, ko ni bilo naših mednarodnih obveznosti, kakršne so danes; [illegible]

Danes vidimo posledice tega početja na vseh koncih in krajih. Slovenci — gospodarsko šibkejši, od nikogar podpirani — so postavljeni v ozadje, povsod jih zasmehuje in brezobzirno izpostavlja preziranju. Otroci in odrasli smešijo vse, kar je slovenskega in jugoslovanskega. Vsako slovensko prireditev — tudi mašo — Kočevarji bojkotirajo.

Kaj so dala zadnja leta sistematično organizirane tuje propagande, naše popustljivosti in medsebojnega nasilnega razdvajanja Slovencev, lahko presodi človek najbolj, če gleda vse od blizu. Ali tudi nekaj vrstic lahko vsaj delno prikaže te posledice.

Posestnik Pangretič, čigar oče je bil Slovenec, se je še pred 10 leti udarjal na prsa, češ, da je zaveden Slovenec. Danes je ta človek stoodstoten Kočevar.

V kraju Škrilj (27 hiš, le 12 naseljenih), kjer je samo ena čista kočevska rodbina, je bilo v letih 1934. in 1935. (do 1. majá) okrog 34 Sokolov. Danes je tam prav toliko članov »Kulturne zveze«.

Podružnico mozeljske fare Zdihovo (v uradnih, dvojezičnih dopisih imenujejo ta kraj še vedno Oberškril, čeprav je zanj uradni, slovenski naziv Zdihovo!) vodi sin slovenskega rudarja na Westfalskem neki Oblak, ki službuje tu že tri leta. Kljub temu je še danes nesposoben poučevati verouk v slovenščini in mora učiti na 10 minut oddaljeni slovenski šoli učitelj sam katoliški nauk!

Bilo bi pripovedovanja kar naprej. Koliko zgrešenega! Najbolj zanimivo je to, da učimo še danes Kočevarje pravilnega književnega nemškega jezika in pisanja. Dolga leta smo potujčevali v Jugoslaviji lastno slovensko deco (bilo je več šol, kamor je hodilo mnogo slovenskih otrok — n. pr. v Spodnjem Logu še letos 35 učencev med 70. —, pa so se morali učiti samo v nemščini!) Še [illegible] pa prav za prav potujčujemo tudi Kočevarje, katerih govorice ne razumejo niti pravi Nemci.

Kam gremo tako brezglavo? Mesto, da bi naučili slovensko in kočevsko deco pravilne slovenščine, pomagamo k temu, da ne bodo znali otroci do dobrega niti slovenščine niti kočevščine in tudi nemščine ne!

Poleg šolskega je važno tudi vprašanje slovenskega bogoslužja. Slovenci se morajo boriti za slovenske maše in pridige celo tam, kjer imajo večino! Zakaj tako, to je nerazumljivo. Drugod hodi cerkev roko v roki z interesi naroda. Na Kočevskem pa tega ni, čeprav se je starejša in posebno mlajša (starejši znajo še jezik svojih slovenskih staršev) generacija že priučila slovenskemu jeziku.

Če na kratko zgostimo misli, lahko postavimo sledeče zahteve: 1. Na Kočevsko slovensko šolo in bogoslužje s slovenskimi učitelji in duhovniki. Slovenska kulturna in politična društva naj nastopajo enotno. Oblasti — višje in nižje, naj se medsebojno podpirajo, tako da ne bo vsaj v tem koncu neprijetnih divergenc. 2. Skupne akcije meddruštvenih odborov je treba skupno in izdatno podpreti materialno in moralno. Časopisi (posebno tisti, ki so namenjeni v prvi vrsti Kočevski) se morajo postaviti na višji nivo kot je sedanji — diktiran po strankarskih in ne obče narodnih interesih. Tečaji,

Čeprav bi se moralo začeti izvrševati vse to že takoj po prevratu, je vendar tudi še danes čas, da se vržemo z vso vnemo v to delo. Toda pri tem mora biti sloga, ki je ne sme rušiti nikakršno odrivanje, ali pa koketiranje radi političnega prestiža. Na Kočevskem je za nas Slovence samo eden in to skupni interes: Gospodarski dvig in narodna zavest!

Besede in dejanja

Kaj pomoga še toliko lepih besed, izgovorjenih na številno obiskanem taboru ali kongresu, ko pa ostane nato vse pri starem. Besede mičejo, zgledi vlečejo. Lepo je, poudarjati n. pr. slovenstvo, naš jezik in naše narodne simbole, ko pa vse skupaj ob prvi priliki prodaš, če tako raže. Naš marsikateri vidni človek in narodni besednik še danes rad, o, kako rad! — ponemškutari, čeprav ve, da sobesednik ni niti Nemec, kaj šele da ne bi razumel slovensko. O slovenski služkinji pripovedujejo, da že po 14 dneh bivanja med Hrvati ali Srbi ne zna več slovenski . . . Koliko prelepih predavanj o lepoti jezika itd. so narodni besedniki že o tem predmetu razdrli — nazadnje pa je skoraj nekaj popolnoma normalnega, da sami prav tako delajo kot uboga služkinja . . .

Današnja doba je doba socialnega raziskovanja. Revščina, beda kolje v oči. Mnogo se o tem govori — a uspeh? Tu pa tam kak lep zakon! Dobra volja je dobra, a meso je slabo. Od besed do dejanj je dolga pot — ni sploh nobene poti! Vsakdo pozna le samega sebe, dasi je mnogim Bog, Kristus, krščanstvo, trajno na jeziku. Več vere! Kriče ljudje. Kajpak, več vere! Toda sama vera je premalo! Treba je življenje po veri! —din—

Položaj japonskega kmeta

(Po reviji »Sillons«, glasila Centre International Agraire št. 1, Paris 1939).

Vojna, ki jo vojuje Japonska na Kitajskem, zelo poslabšuje položaj japonskega poljedelstva in japonskega kmeta še posebej. Že od nekdaj je znano, da živi japonski kmet v razmerah, ki jih ne poznajo niti najbolj zaostale evropske agrarne države. Vzroki temu leže v značaju japonske zemlje in v socialni strukturi japonskega podeželja.

Res je, da je Japonska ena najmanj plodnih dežel na svetu. Le 16% njene površine je obdelane, ostanek je neploden. Na tem omejenem zemljišču živi 26 do 28 milijonov kmetov v družinah po 5 do 6 ljudi. Ti kmeti pa po ogromni večini niso lastniki zemlje, ampak le zakupniki na veleposestniški zemlji, katere lastniki žive po mestih. Pa tudi površina v zakup vzete zemlje je neznatna; 36,6% zakupniških posestev obsega manj kot 5 tanov (1 tan obsega 9 arov), 34,3% 5 do 10 tanov, 22,6% posestev 10—20 tanov, 5,8% posestev 30—50, 1,4% posestev na 50 tanov. 70% tedaj odpade na posestva pod 10 tanov, t. j. v naši izmeri pod 1 ha zemlje. Le 30% japonskih kmetov so samostojni lastniki zemlje, ki jo obdelujejo.

Zadolžitev japonskega kmeta je že v mirnih časih dosegala visoke številke. Tako je znašala l. 1932. 4,132 milijonov jenov, danes pa že presega 5 milijard. Vlada skuša temu odpomoči z malenkostnimi ugodnostimi in krediti, ki so le kaplja v morje. Tako je l. 1936. dala kmetom za odplačilo dolgov le 34 milijonov jenov!

Spredaj omenjenih 70% japonskih kmetov-zakupnikov živi in dela pod zelo težkimi delovnimi pogoji. Dajati morajo lastnikom zemlje 55—60% pridelka, poleg tega pa še 5% nekake desetine, ki jo mora zakupnik dati lastniku v pridelku riža še posebej. Ima pa japonski zakupnik to prednost pred evropskim, da je lastnik hiše, ki stoji na zakupniškem svetu. To daje njegovemu razmerju stalnost in se zakupniško razmerje prenaša iz generacije v generacijo.

Vojna je vse te spredaj opisane življenske pogoje japonskega kmeta še poslabšala. Japonska je že od nekdaj bila radi opisane neplodnosti njene zemlje navezana na industrializacijo, ki je odvajala deovne sile s podeželja v mesta. Mobilizacija je ta odtok še povečala in pomanjkanje delovnih sil v poljedelstvu je danes občutno. Posledica je bila v normalnih prilikah razvrednotenje zemlje in tem padec zakupnin. V Japonski pa je vojna povečala potrošnjo agrarnih proizvodov, njihove cene so skakale in z njimi pa tudi višina zakupnin. Učinek je bil torej tu obraten, kakor običajno. Kmetje so vsled visokih cen agrarnih proizvodov jemali čim več zemlje v zakup, da bodo na ta način končno le zmanjšali bremena svojih dolgov. To večje povpraševanje po zemlji pa je dvignilo zakupnine. Končno je še vlada podvzela mere, da cene poljedelskih

Živahen potek Mariborskega tedna

Mnogo nad 10.000 gledalcev se je udeležilo Festivala slovenskih narodnih ob čajev — Izredno živahen obisk razstavišča — Zanimanje tujcev iz tu- in inozemstva

Preteklo soboto je bil svečano odprt VIII. Mariborski teden, največja vsakoletna revija dela in napredka Maribora. Razstavo je otvoril v imenu bana in v navzočnosti predsednika MT dr. Lipolda, župana dr. Juvana z mestnim svetom, zastopnikov javnega življenja, gospodarskih krogov načelnik banske uprave dr. Trstenjak. Obisk na MT je zelo živahen, posebno velik je bil v nedeljo, ko je pritisnilo prebivalstvo s podeželja in pa tujci, ki so prispeli tudi iz oddaljenih krajev, da si ogledajo razstave in prireditve.

Obe šolski poslopji ob Cankarjevi ulici sta se te dni spremnili v obširno razstavišče, na katerem vlada ves dan živahno vrvenje, posebno pa v večernih urah, ko poneha vročina in zatone veselični prostor v morje luči. Poedine razstave so okusno prirejene, znak, da so pri tem pomagale spretne roke aranžerjev z veliko rutino in mnogo okusa.

Po množini in obliki razstavnega blaga nameščene razstave v večjih ali manjših dvoranah.

V Prešernovi ulici, takoj ko pridete na razstavo, je v Sokolskem domu v veliki dvorani in v prvem nadstropju nameščena tekstilna razstava. Letos so se je udeležila vsa večja podjetja Maribora in okolice, zaradi česar je bilo treba seči po večjih in reprezentativnejših prostorih. Tu so razstavljeni predmeti, ki jih izdeluje naša mlada tekstilna industrija. Naši izdelki prav nič ne zaostajajo za inozemskimi, da se pri nas izdeluje blago, o katerem se nam pred leti še niti sanjalo ni, zraven pa mnogo ceneje kot v tujini. Od najfinejšega blaga dobiš tu vse do najpriprostejše izdelave.

V šolskih prostorih, kjer so razmeščene ostale razstave, pade v oči posebno obrtna razstava, nameščena v celi vrsti dvoran. Naše rokodelstvo je doseglo že visoko stopnjo, dobro ročno blago je večinoma še vedno mnogo boljše kot tovarniško. Dobro založeno je sosednja trgovska razstava, kjer so naši trgovci opremili prostore s svojim blagom. Tudi osnovna industrija je tu dobro zastopana, želeti pa bi bilo, da bi bila v bodoče še razsežnejša in enotnejša. Semkaj spada tudi razsežna tujskoprometna razstava, stalna prireditev vsakoletnega Mariborskega tedna, ki vendar v prvi vrsti pospešuje tujski promet in zlasti turizem v najbližjih krajih.

Pregledno so razvrščene posebne razstave, ki imajo več ali manj vse gospodarski značaj in služijo spoznavanju našega mesta in njegovega zaledja. Tu so razstave za domače izdelke, za ženska ročna dela, krasne vezenine, večinoma v narodnih motivih, narodopisni oddelki, gledališka razstava ob priliki dvajsetletnice slovenske Talije v Mariboru, poseben skavtska razstava itd.

Obiskovalci se posebno zanimajo za vinsko razstavo in vinsko poskušnjo. Na razpolago je naša najboljša kapljica, razstavljena so najboljša štajerska vina, ki so jih poprej priznani strokovnjaki ocenili.

Seveda je v zadostni meri preskrbljeno za razvedrilo. Na razstavišču so vsak dan razni koncerti, kabaretni nastopi itd. »Toti list« je aranžiral komični teater z razstavo karikatur znanih osebnosti. Vsak večer je predstava razprodana. V okrilju Mariborskega tedna sta bila ta teden tudi dva umetniška koncerta v mestnem parku. V torek je koncertirala pomnožena vojaška godba pod vodstvom priljubljenega kapelnika Jiraneka, v četrtek pa je nastopila Ipavčeva pevska župa z nad 200 pevci.

Glavna prireditev Mariborskega tedna pa je bil tokrat Festival slovenskih narodnih ob čajev, največja prireditev te vrste, kar jih je kdaj bilo v Jugoslaviji. Pod vrhovnim vodstvom ravnatelja folkloističnega oddelka ljubljanske Glasbene Matice Franceta Marolta je v soboto popoldne in v nedeljo dopoldne nastopilo devet skupin iz severne skupine in iz Bele Krajine. Gostje, ki so prišli v svojih pestrih originalnih narodnih nošah, so bili na kolodvoru prisrčno sprejeti in potem z godbo popeljani v mesto. Obema predstavama na stadionu sportnega kluba »Železničarja« na Tržaški cesti je prisostvovalo nad 10.000 gledalcev, med njimi izredno mnogo tujcev. Iz Ljubljane sta dospela dva posebna vlaka, ker je bila za Festival dovoljena četrtinska voznina na železnici.

Na Festivalu so iz severne Slovenije nastopila skupine iz Lancove vasi in Sv. Marka pri Ptuju, potem od Sv. Jurija ob Ščavnici v Slovenskih goricah in iz Beltincev v Prekmurju. Belokrajina pa je poslala fante in dekleta iz Črnomlja, Adlešičev, Vinice, Predgrada-Starega trga in Metlike, vodil pa jih je sam metliški župan Malešič. Fantje in dekleta, kakih 200 po številu, so nam pokazali razne stare, večinoma že pozabljene običaje, plese, rajanja s petjem in ob spremljevanjem lastnih godb itd.

Mariborski teden zaključi v nedeljo, dne 13. t. m. ponoči. Gostinski obrati imajo podaljšano policijsko uro. Za zunanje obiskovalce velja polovična voznina še do 17. t. m., tako da lahko posetijo tudi prelepo mariborsko okolico.

Gospodarstvo

Nove kovance dobimo

Po 50, 20 in 2 dinarja ter 50 par — Kratek rok za zamenjavo

Pred dvema letoma je izšel zakon, ki določa, da se morajo sedanji kovanci vzeti iz prometa in zamenjati z novimi. Izdelali se bodo novi novci po 50, 20, 10 in 1 dinar ter po 50, 25 in 10 par. Prvi del novih kovancev bo prišel v promet že prihodnji teden 16. avgusta. Narodna banka v Ljubljani je že prejela šest vagonov novih novcev, ki bodo te dni odromali v svet.

Prvi bodo prišli v promet novi kovanci po 50, 20 in 2 dinarja ter po 50 par. Rok za zamenjavo je razmeroma kratek. Dosedanji srebrniki po 50 dinarjev izgube svojo zakonito veljavo za pol leta, novci po 20 in 2 dinarja ter po 50 par pa v enem letu. V roku nadaljnjih šestih mesecev zamenjajo vse štiri vrste kovancev le še Narodna banka in državne ustanove. Na kovancih je gravura kralja Petra II. in ornamentika.

Kovanci po 50 dinarjev imajo kakor dosedanji 75% čistega srebra, so pa nekoliko manjši in tehtajo le 15 gramov (dosedaj 23 gramov). Zato bodo veliki kakor dosedanji dvajsetaki. Novi kovanci po 20 dinarjev so manjši in tehtajo le 9 gramov (doslej 14 gramov), imajo pa 75% srebra (doslej le 50%). Novci po 2 dinarja so nekoliko manjši od dosedanjih in tehtajo le 5 gramov (dosedaj 10 gramov). Narejeni so iz zlitine, ki vsebuje 91% bakra in 9% aluminija (doslej 75% bakra in 25% niklja). Novci po 50 par so končno za spoznanje manjši in tehtajo 2 grama (doslej 2.5 grama). Tudi ti kovanci so napravljeni iz 91% bakra in 9% aluminija.

Prihodnje leto se izdajo še ostale štiri vrste novih kovancev, t. j. po 10 in po 1 dinar ter po 25 in 10 par. Novci po 10 dinarjev ne bodo več pretežno iz srebra kot doslej, ampak bodo iz čistega niklja in bodo nekoliko manjši. Novci po 1 dinar bodo iz zmesi bakra in aluminija, kovanci po 25 in po 10 par pa iz 98% bakra in 2% aluminija. Da se novci po 10 par ločijo od onih po 25 par, ki bodo le za spoznanje večji, sicer pa enake barve, bodo imeli v sredini štirioglato odprtino kakor stari kitajski keši.

Kovinska vrednost je v vseh državah precej manjša kot nominalna, zakonita. Prvič hoče država pri novcih nekaj zaslužiti, predvsem da se krijejo stroški kovanja, drugič pa, da se prepreči, da bi kovinska vrednost presegla nominalno, kar bi pomenilo, da novci izginejo, kakor je to bilo v svetovni vojni. Vsled razvrednotenja avstrijskega denarja je cena kovini silno poskočila. Ljudje so skrili novce iz niklja in bakra, jih potem razbili ali pretopili in prodali mnogo dražje, kar je bila merodajna teža. Ako si prodal za 10 kron nikljastih novcev po 10 in 20 vinarjev, si dobil zanje »na vago« prav gotovo 15 do 20 papirnatih kron in še več. Kovinska vrednost novega petdesetaka znaša zato le 16% nominalne vrednosti, pri dvajsetaku pa niti 25%. Približno enako je razmerje tudi pri ostalih kovancih nove izdaje.

Doslej je bilo kovanih novcev stare izdaje za 1212 milijonov dinarjev, novih pa za 1362 milijonov. Država bo pri tem zaslužila lepe milijone, ki bi jih sicer morala dobiti za svoje izdatke na drug način. Omeniti je še treba, da so bili novi novci že napravljeni v novi državni kovnici, ki je bila dogotovljena pred dobrim letom.

Sadna letina bo ugodna

Človek, ki v teh dneh potuje po slovenski zemlji, more z zadovoljstvom ugotoviti, da kaže vsepovsod sadno drevje najlepše. Veje so bogato obtežene z obilnim plodom in skrbni gospodarji so jih podprli z močnimi koli. V rani pomladi je drevje v najlepšem soncu odcvelo, a poznejše majniško in junijsko deževje ni moglo več toliko škodovati. Jesen je sicer daleč in ne moremo biti za enkrat še čisto sigurni v dober konec, toda človek vedno upa v najboljše. Trenutno kaže sadna letina širom naše domovine zelo ugodno in v splošnem gospodarskem pomanjkanju je za našega sadjarja, ki je v glavnem poljedelec, vera v to letošnjo ugodno sadno letino in nje posledice, t. j. v dobro prodajo sadja, tisto sredstvo, ki ustvarja upanje na zboljšane dohodke, kateri so — kakor znano — pri naših poljedelskih in živinorejskih panogah čedalje pičlejši. Dobra sadna letina zna biti letos tista zelena veja, ki bo obdarila marsikateri kmetski dom s prepotrebnim denarjem.

Še nekaj bi radi dodali: Dasi so izgledi za kak dohodek v letošnji jeseni precejšnji, bi vendar ne bilo na mestu, da se davki ali doklade zvišajo, kar se pri nas včasih tako rado prakticira. Načelo naše javne uprave bodi v bodoče, da se davki, davščine, trošarine i. sl. iz leta v leto znižujejo, kar je nujno ob dejstvu, da so kmetski domovi denarno obubožani in da tudi inače ni dohodkov. Ena lastovka še ne naredi pomladi — a ena dobra sadna letina ne prinese blagostanja! p.

proizvodov ne narastejo preveč, ker če hoče Japonska konkurirati na svetovnem trgu z ameriškimi in angleškimi cenami, mora cene svojih produktov, v glavnem riža, držati pod nivojom izpred začetka vojne s Kitajsko. Te mere je vlada na zahtevo vojaških krogov podvzela koncem l. 1938.

Vse to je povečalo krizo na podeželju in poostrilo nasprotja med lastniki zemlje in zakupniki. Vlada je skušala ta razvoj zavreti z nekaterimi reformami, kakor uvedbo socialnega zavarovanja tudi na podeželju, olajšavami pri nakupu semenja, umetnih gnojil, delno konverziranje kmetskih dolgov, vendar vse to ni mnogo doprineslo k olajšanju položaja kmetov. Da zlomi ostrino nasprotij med lastniki in zakupniki zemlje, je bila vlada tudi prisiljena nekoliko reformirati zakupniška razmerja. Uvedla je obvezno arbitražo v sporih med njimi, omejila možnosti svojevoljne prekinitve zakupniškega razmerja s strani lastnika, kar vse pa se ni dotaknilo glavnega problema, da postane zemlja last tistega, ki jo obdeluje in ga tako osvobodi neznosnih zakupnin. Družinam, ki so jim padli redniki v vojni, omogoča, da se jim brišejo vsi dolgovi, ali vsaj znižajo in odpuste obresti. Vidimo, da tudi v pogledu »hvaležnosti« države napram »junakom z bojnega polja« zakonodaja ni šla predaleč in niti tem družinam ne da zemlje. Umrljivost radi vojnih izgub je na japonskem podeželju silno narastla, saj je že od nekdaj res, da kmetski stan v vojnah vedno najbolj krvavi. Že pred vojno je bila umrljivost na vasi mnogo večja, kakor v mestih, n. pr. l. 1929. v mestih 100, na vasi 118, l. 1932. v mestih 78, na vasi 110, l. 1935. v mestih 90, na vasi 108. To nesorazmerje se je v vojni še poglobilo, razumljivo pa je, da vlada ne objavlja več o tem statistik. Iz tega lahko sklepamo, kakšen je danes položaj japonskega kmeta in kakšno bodočnost ima pred seboj. Mednarodni institut za poljedelstvo v Rimu je pred kratkim ugotovil, da »v nobeni drugi žeđeli na svetu ne živi kmet v slabših in celo v enakih razmerah ne, kakor na Japonskem.«

Vito Kraigher.

Ne izkoriščajte poljedelskega delavstva

Ako se zazremo na borne plače današnjega poljedelskega delavca, takoj vemo, čemu sili na tisoče in tisoče ljudi letno v tuje države za kruhom. Lahko si vzamemo primer delavca, bodisi v Halozah ali vinorodnih Slovenskih goricah. Prišla je žetev. Delavec bo delal od ranega jutra do poznega večera in bo pri težkem celodnevnem delu zaslužil bornih 5 dinarjev in hrano, katera je takšna, da bo za delavca ki bo dolgih 14 ur vihtel na vročem soncu koso, ali dolge ure mlatil pšenico, mnogo prelahka. In tako bo delal dolgih šest dni in zaslužil bo 30 dinarjev. In on se vpraša: Kam z njimi? Ima doma otroke, ki jih je treba nasititi, jim kupiti obleko in čevlje, da lahko gredo ven med ljudi. Ali se naj z onimi bornimi 30 dinarji preživlja njegova družina, ki je navadno velika? Pa kljub temu, da ima hrano doma in bo za kosilo pojedel le košček trdega kruha in popil lonec vode, misleč da bo prihranil s tem več, ko bo zaslužil dnevno 8 dinarjev in nesel domov ob edinu on 42 dinarjev, katere je zaslužil pri trdem delu dolgega tedna — z lačnim želodcem. Ali on vidi, da tudi s to plačo ne more živeti in kot tak spreviđi, da je in da bo celo na svoji rodni zemlji — ostal večen trpin in siromak. In ravno to žene tisoče zdravih in delaželjnih ljudi v tujino, da si poiščejo tam zaslužka in dela, ki bi mu ga tudi rodna zemlja nudila — a tudi mnogo se jih vrne. A še več jih radi tega zaide na slaba pota. Toda vsega tega ni kriv sam. Mirno lahko vzame nase krivdo oni poses nik in lahko ga je tudi sram, ki nudi delavcu tako borno plačo, da se z njo ne more preživljati niti sam — a tem manj njegova številna družina, ki mora biti lačna. A še hujše in grše je pa to, da bo posestnik, ki ima poleg svojega poses va sam svoj stalni zaslužek, slabše plačal najete delavce ko pa posestnik, ki je mnogo siromašnejši od njega. In ravno to bi se moralo preprečiti. To izkoriščanje ubogega delavca bi se moralo izbrisati iz današnjega življenja. Kajti vsak delavec bi moral zaslužiti toliko, da bi lahko poš eno preživel sebe in družino. Konrad Ogrinc.

Gospodarske potrebe malega človeka

Kdo je »mali človek«? Teh je velearmada, a v slovenskem narodnem občestvu jih je gotovo še visok odstotek nad polovico. To so pač vsi tisti, ki ne morejo živeti od svojega bogastva, ki so do zadnje niti proletarci ter so na milost ali nemilost podvrženi trdemu življenju, kakršno se zrcali dandanes iz vsemogočih borb za skorjo kruha ali drobtino katere koli druge »dobrine«, ki je za ohranitev življenja in zdravja neobhodno potrebna. Malemu človeku je potrebno torej malo in se bori prav za prav za golo življenje, kar je spričo dobrote in razsipnosti matere narave zadosti žalostno, zlasti če gledamo in poudarjamo današnjo kulturo in civilizacijo ali celo krščanstvo in človečanstvo civiliziranega človeštva. V tem nasprotstvu je tudi bistvo sodobnega družabnega boja, v katerem se mali človek bori za svoje pravice, za staro pravdo, hoteč živeti po človeško, a ne kakor žival. Gospodarske potrebe malega človeka, ki sili iz revščine vsaj v nekoliko znosnejše življenje, so osnovna točka, okoli katere se suče misel človečanstva (krščanstva) na eni ter vseh kazni vrednega sloga male manjšine bogatašev na drugi strani; kajti ti ne marajo priznati pravic do življenja svojemu revnemu bližnjemu.

Toda čas je tisti kovač, ki bo revežu pomagal izvojevati to, kar človek za življenje neobhodno potrebuje. a.

GOSPODARSKE VESTI

* **Državna cesta od Maribora do Frama**, dolga približno 15 kilometrov, se bo po najnovejših vesteh začela modernizirati že prihodnji mesec. Gradbeno ministrstvo se je odločilo, da se cestišče prevleče z asfaltom in torej ne bo iz beton, kakor so splošno pričakovali. Večji ovinki in tudi nekatere strmine se bodo izravnale, tako da bo vožnja prijetnejša. Stroški bodo znašali kakih 12 milijonov. Cesta bo gotova do jeseni prihodnjega leta. V Mariboru promet ne bo šel več po Tržaški cesti, ampak se bo v to svrho razširila Jadranska ulica, ki dobi pod koroško železnico podvoz in bo široka 18 metrov. Ta cesta se bo pri vodovodu združila z državno, t. j. Tržaško cesto. Tudi ta dela se bodo, kakor za rjujejo, začela prihodnje leto.

* **V okviru Mariborskega tedna** se vrše na letališču na Teznu tekme jadralnih letal za državno prvenstvo. Udeležujejo se jih mladi jadralci iz vse države, kakor so se lanske, prve prireditve te vrste. Tudi letos upajo doseči nekaj lepih uspehov.

Naša mladina

Le združena mladina bo prodrla!

Nihče ne more trditi, da se godi n. pr. mladini v katoliškem taboru boljše kakor oni, ki pripada drugim političnim taborom. Ne, vsa mladina vseh političnih prepričanj in nazorov ima iste potrebe, živi v istem pomanjkanju, doživlja isto zapostavljenje, propada ob isti nesvobodi, nepravici in izkoriščanju ter trpi v isti suženjski odvisnosti in kulturnem neizživljanju. Razlika je samo ta, da se nekateri tega zavedajo, nekateri pa ne.

Slovenska mladina je danes razbita na nešteto grup, na nešteto organizacij, na nešteto taborov. In večina od teh tekmuje med seboj v surovem napadanju druga druge, kot da je njihov program sovraštvo in prezir do vsega, kar ni dosledno njihovega. Pred seboj vidi le cilj svoje stranke in cilje svojih voditeljev; politično sfantazirani mladini je vsak jasnejši in treznejši pogled na življenje zastrt in onemogočen. Večina mladine troši svoje dragocene sile v borbi za nepotrebne, brezkoristne in za njo naravnost škodljive interese. Ali ni škoda teh dragocenih moči? Ali ni škoda, da se mladina izživlja v malenkostih, ko vendar stoji njen narod kot celota in kot posameznik, posebno pa še mladina sama, pred tako važnimi vprašanji, pred tako usodnimi problemi, ki terjajo od nje toliko opreznosti, tolike pripravljenosti in zgrajenosti, če hoče, da bo kos dogodkom, ki prihajajo ali se šele najavljajo. **Mar ne bi bilo bolj na mestu združitev vse te mladine, brez ozira, kdo si in kam pripadaš in jo usmeriti, da bo se pripravila in zbrala mladostne sile v borbi za bodočnost vse mladine, za boljšo bodočnost vsega delovnega naroda?**

Mnogo jih je, ki so ogorčeni nasprotniki mladinske enotnosti, ki so proti zbiranju vse mladine v drugačnem pravcu, kot pa si želijo oni. Njihovo ogorčenje je seveda čisto razumljivo in upravičeno. Kdo pa bo potem za priprego njihovemu strankarskemu vozu? Kdo bo potem delal parade njihovemu bolnemu častihlepju? Govoričijio, da je sodelovanje vse mladine na skupnem programu nemogoče, ker se jim zdi, da je logičen in naraven pojav, da mladina služi tem ali onim političnim bogovom. Za nje je nujno, da se vse mladinske organizacije med seboj napadajo in da se sovražijo namesto ljubijo, da je med njimi razdor namesto enotnosti, da tako da je med njimi složnost docela izključena. Bil bi neodoustljiv greh, če bi mladina kdaikoli preslišala takšno klepetanje in pod vplivom svojega razuma in zdrave pameti napravila drugače kot zahtevajo njeni varuhi in krušni očetje. To bi bih tak greh, za katerega bi bilo težko najti primerno pokoro. Toda nam, mladini, je znano — in nekaj čudovitega je v tem! — da v upravnih odborih velepodjetij, bank, korporacij, trgovskih družb itd., sedijo kapitalisti vseh verskih prepričanj in vseh političnih nazirani, pa vendar vlada med njimi nenavadna in čudovita skladnost ter sloga, kadar je v vprašanju velik dobiček, kadar gre za vprašanje njihovih interesov. Če je dopustno kapitalistom vseh prepričani sodelovanje za interese profita in izkoriščanja, zakaj bi ista mera in isto pravilo ne moglo veljati tudi za mladino, ki pripada različnim svetovnim nazorom in taborom, in to še posebej za tisto mladino, ki se ne bo združevala v cilju, da bi koga izkoriščala, ampak da se tega izkoriščanja otrese; **za tisto mladino, ki se bo združila, da si izvojuje zadosten kos kruha, večje človeške in državljanske pravice; ki se bo združila za borbo proti krivicam, ki se godijo njenemu ljudstvu in za obrambo svojega naroda pred napadalci.** Ali ni to pravilna združitev, ki ima tako plemenite in splošno koristne namene? Ali je sploh še katero delo vrednejše in pravilnejše? Odgovoru na ta vprašanja se vsi nasprotniki mladinske enotnosti previdno umikajo. Izogibljejo se jasnemu in odkritemu odgovoru, ker vedo: če bi bili iskreni prijatelji mladine, bi priznali, da je edino pot k združitvi, edino pot k enotnosti pravilna. Ker pa niso iskreni prijatelji mladine, izza plota napadajo vse naporne poskuse mladine za dosego tega cilja. Toda vse to zaplotniško streljanje ne dosega več pravega odmeva in uspeha. Mladina ne čaka več objasnitve in dovoljenja od svojih varuhov, ker ji ni potrebno, ampak se združuje, že skupno nastopa in gradi veliko slogo vse kmetske, delavske in intelektualne mladine vseh prepričanj, da zruši privilegije izkoriščevalcev, da si pribori svobodo mišljenja in delovanja, da si pribori svoje mladinsko življenje, ki ga doslej še ni imela, ker je ustvarjala udobno življenje drugim.

Mladinsko življenje! Ogromna večina slovenske mladine sploh ne ve, kaj je to mladinsko življenje. Zaposlena duševno in telesno že od najnežnejših let v obupni borbi za vsakodnevni obstanek, ni imela časa za razvedrilo, za pravilno izobrazbo, za temeljito vzgojo, niti ni imela sredstev in prilike za te stvari, če si jih je že ravno poželela. Kmetska mladina je zaposlena od jutra do trde noči. Zvečer je njena želja, da leže sita spat in zjutraj zdrava vstane. Isto je z delavsko mladino. Dosti bolje pa tudi ni z intelektualno, ki ima še posebej položaj kot študirajoča mladina.

Vso to mladino, ki je v stalni borbi za obstanek, pa težijo težki problemi, kot na primer nejasna bodočnost, vprašanje brezposelnosti, nesigurnost pred vojno, nesvoboda, krivice in izkoriščanje mladine, narodno in socialno zatiranje itd.

Polno je vprašanj, ki so skupna vsej mladini brez razlike. **In vsaj na teh vprašanjih,** če že na vseh, **je možno in nujno sodelovanje vse mladine.** Rešitev teh vprašanj bo dala mladini dovolj dela in dovolj prilike, da se zbere kot samostojen politični faktor in bo kot taka lahko odločno posegla in sodelovala pri rešitvi ostalih ljudskih in narodnih problemov.

Pa ne samo to. Enotnost mladine s svojim širokim pojmovanjem, s svojo tesno povezanostjo, z izločitvijo vseh strankarskih razlik pri svojem delu, bo postala pobornica pomirjenja in strpnosti in dajala iniciativo tudi vsemu ostalemu delovnemu ljudstvu, da se zgane, da se zave in po zgledu mladine preseka ovire, ki ga ločijo ter se strne v krepko in mogočno fronto vsega naroda.

Mladina, ne pusti se zavajati, strni se in opusti brezmiselno cepljenje med seboj, kajti le združena boš prodrla in se uveljavila!

Vinko Kristan.

Organizirajmo delovne in obrambne mladinske tabore

Da tvori temelj naši narodni in državni skupnosti ravno kmetski živelj, ki se mora boriti z neštetimi težkočami, tega menda ni treba posebej poudarjati. To je dejstvo. Pri nas pa se še najdejo mnogi, »boljši« ljudje, ki tega, čeprav nesporedno življenskega dejstva nočejo priznati, še več — z zavezanimi očmi hočejo mimo nalog. Takih zanesenjakov ne manjka celo med takozvano mestno in malomestno mladino, katere pretežnemu delu je ples, poznavanje sportnih in filmskih zvezd začetek in konec vsega mladostnega zanimanja in nehanja. Žalostno je pri tem, da se najdejo taki ljudje tudi med študirajočo slovensko mladino.

Če premotrimo delovanje in pretehtamo zanimanje, dovzetnost slovenske študirajoče mladine za reševanje in poznavanje tekočih, predvsem kmečkih problemov, potem moramo priznati, da je preprosto temu res tako. V velikih počitnicah — ki so edini, čas v katerem bi se slovenski študent, posebno oni iz mesta, lahko temeljito posvetil kakemu koristnemu delu za narod — se prenekateri sploh zanemari in ne dela ničesar, premožnejši gre kam na letovanje itd. Malo je takih, ki doma »primejo« za kako fizično delo, še manj onih, ki iz nesebične ljubezen gredo študirat prilike na slovenskem podeželju in pomagat revnemu slovenskemu kmetu in delavcu na vas. Priznati in ugotoviti moramo (z veseljem!), da je takih mladih ljudi le nekaj in da v zadnjem času njih število celo rase. Ti požrtvovalni mladeniči in mladenke se v polni meri zavedajo težkih prilik na našem kmečkem podeželju, ki so ali kulturnega ali narodnoobramnega značaja — včasih celo obojestranskega — in jih po svojih močeh ublažujejo, zdaj z ročnim, zdaj z umskim delom. — Takih mladih ljudi, združenih v delovne tabore, je že bivalo oz. še biva nekaj širom obmejnega slovenskega pasu (organizirajo pa se v medsebojno ali kako društveno denarno pomočjo), potrebe po njih pa so še velike in to v res pomoči potrebnih predelih.

Slovenski študent, slovenska študentka! **Organizirajmo za časa počitnic na slovenskem podeželju delovne in narodnoobrambne tabore.** pomagajmo tako preprostemu slovenskemu človeku! **Pojdimo med ljudstvo, na vas in tam v koristnem delu prebijemo nekaj tednov.**

fš.

Naše šolstvo

Pred novim šolskim letom 1939/40

Koncem maja in začetkom junija in prav za prav še ves junij, tja do Vidovega dne, je podobno naše šolstvo panju, v katerem vsevprek vre čakajoč sprostitve. Krešejo se iskre znanja, marsikje joče obup neznanja; na tisoče in tisoče mladih src čaka o morečem strahu na konec, ko bo dano mlademu človeku ali uspeh, ali s stoično mirnim samopremaganjem vzeti na znanje vest zle usode, da bo treba pričenjati leto, izgubljeno leto, še enkrat. Nobeni mladini ni postlano dobro, vsaka mora skoz neverjetne prepade, da izkleše svoj značaj, ravno tako, kakor smo si ga morali izklesati mi, ki smo se šolski dobi nekoliko že odmaknili. Dá, odmaknili, da iz daljave bolje vidimo, da vidimo mladi svet s perspektive človeka, ki je z eno nogo še ves v šolski preteklosti, s srcem in dušo v borbah in zmagah, čeprav namišljenih, v borbah in zmagah za ideali, ki so bili os našega mladega, resničnega duševnega izživljanja, z drugo nogo pa stoji ves v kruti sedanjosti, v tistem pisanem življenju, o katerem smo tolikokrat čuli iz ust modrecev, pitajočih nas z izmoderno življensko modrostjo, da se učimo in učimo samo zanj, za življenje. Sredi bojev in viharjev stoji človek, ki je tako rekoč prisiljen s komolci riniti se naprej, da ob vseobčem cvetočem blagostanju izstradan kruha sredi mlade poti mlad ne omahne, se spominja šolskih blodenj, ki se jih jedva v polnem pomanjkanju ali brezposelnosti šele sedaj jasno zaveda; če vseh ne, vsaj tiste blodnje, ki je tako čudovito lepa, a tako strašno neresnična, lažnjiva: Učimo se ne za šolsko klop, temveč za življenje!

Če sledimo poteku našega šolstva, njega notranjem in zunanjem življenju, ne moramo od naše dobe dalje ugotoviti mnogo sprememb. Zunanja podoba nam je žal zadosti znana: Šole, t. j. šolske zgradbe, v istih okolnostih kakor pred vojno ali kakor smo jih po bivši dvojni monarhiji podedovali, glasno govore in vpijo o naši zaostalosti. Saj vemo, zakaj! V tistih dobrih, starih časih, ko se je preprostemu človeku zdelo skoraj greh, da bi študiral, da bi stopil v gimnazijo, ko je bil srednješolski študij radi napačne vzgoje in neorientacije naroda le nekaka domena sinov boljših meščanskih slojev, boljšega uradništva in kmetijcev, so zgradbe, kakršne so bile, pičlemu številu učencev ali dijakov zadostovale. Dandanes pa študira vsevprek, revno in bogato, fant in dekle, da mesta, ki so se bila skoraj pred leti borila radi prepičlega števila študirajoče mladine za obstoj, omagujejo. Prenatrpanost razredov, pomanjkanje prostorov, pomanjkanje učnega osobja i. sl. so danes zunanji obraz vsega našega šolstva, od osnovnega do univerze, posebno pa to dejstvo tlači srednjo šolo, gimnazijo.

V najkritičnejših gospodarskih trenutkih je naš narod razhastal po šoli. Vzroki so bili različni, ki jih tu ne bomo razčlenjevali, znašli pa smo se v položaju, da je postalo naši mladini življenje, šolsko življenje, namreč pretesno in da v tej dejanski tesnobi le s težavo rine naprej, s težavo, ki je breme i učencu i učitelju. Napredek, velik napredek je, da prihajajo do srednješolske (in pozneje akademske) izobrazbe »najnižje« plasti naroda in da se je razmerje do pogleda na gimnazijo od te strani spremenilo (čeprav marsikdo v slovenski častiti javnosti toži v svojem časopisju za časi, ko je bilo »dano« študirati le izbrancem).

Sicer pa se bomo na šolstvo še povrnili!

Vprašanje šolske mladine

V današnjem svetu in življenju se poraja mnogo vprašanj. Eno tako vprašanje, mimo katerega ni mogoče iti, je mladinsko vprašanje. To je vprašanje onega dela, ki je »up in nada« naroda in domovine. Saj mladino neglede na svetovno nazorsko opredelitev in stanovski položaj vežejo zahteve, ki so njej skupne. Te zahteve in težnje mladine izvirajo brez dvoma iz dna iskrene duše.

Današnjo mladino najbolj tišči gmoten položaj in gospodarska kriza, ki z vso vehemenco zajema kapitalistični svet ter tira široke sloje naroda v propast. Ker je zodela mladina spoznavati, da si mora sama poiskati rešitve, je začela organizirati mladinska gibanja, ki bi ji naj pokazala pot do rešitve. Porast človeštva je poleg svetovne velekapitalistične hiperprodukcije, ena izmed bistvenih točk slabega socialnega stanja.

Kam z doraščajočo mladino? Koliko brezposelnih je že danes, kaj bo jutri? Naj bo mladina tista, ki bo povečala število bednikov? To ne more biti! Treba je znajti pot iz tega brezdna, pot, ki bo popeljala mladino v svetlo boljšo bodočnost. Mladini pa za tako delo ne manjka ne moči, ne volje. Sposobna je, da se sprosti vseh spon, ki jo vežejo in si skuje boljšo bodočnost. Borbenost in volja mladine pa sta tudi temelja mladinskega gibanja, ki si je postavilo za cilj, braniti interese mladine, dvigniti nje duševni nivo in ji priboriti možnost boljšega življenja. Vsakdo bo moral to težnjo mladine podpreti.

Pa ne samo boljše življenje inteligence, naš cilj mora biti tudi izboljšanje življenskega standarda delavsko-proletarske mladine, ki jo izkorišča kapital. Gospodarske statistike zadnjih let iz Slovenije so obupne. Naravni prirastek znaša letno 11.000 oseb. Kmetijstvo nazaduje, industrija zelo počasi napreduje ali pa sploh ustavlja obrate. Kam z množico mladine, ki propada v borbi z življenjem? Mar se naj potepa po svetu kot sezonski delavec in izgubi še tisti narodnostni čut, ki ga ima, ali naj prodaja svojo kri, svoje moči in zdravje za cenen denar tujini?

Srednješolsko mladino vežejo sledeče točke v borbi za skupne interese: a) aktiviziranja mladine, b) minimalne zahteve svobode, c) zboljšanje socialnega položaja, d) narodno obrambno delovanje in e) borba za mir.

Prehajam k prvi točki: V 20. stoletju bi pač mladina bila sama lahko toliko zrela, da bi si sama znala poiskati poti, po katerih bi si ustvarila svoj svetovnopolitični nazor, se iznebila tutorstva reakcionarnih elementov, [illegible] in šla sama svojo pot. Mladina se naj udejstvuje. Vseeno kje, toda svoje energije mora nekje potrošiti. Napačno bi bilo, da bi mladinec samo sedel za mizo in nabiral znanja iz knjig, temveč mora pokazati moč in sposobnost nastopanja pred tovariši, pred svetom. Mladinec, ki bo vse življenje prebil izven družbe sebi enakih, bo sicer zase sila učen mož, toda ne bo znal in mogel koristiti s tem ne sebi ne narodu. **Ljudstvo potrebuje celih mož,** ne pa leksikonov. Mladinec pojdi v društva, pokaži tam svoje moči, udejstvuj

Na Nizozemskem so dobili naraščaj - Glasniki javljajo ljudstvu

se v plemenitih tekmah z drugimi, ne zapravljaj pa časa v ozkosrčnem politiziranju, kar večina ni sad tvojega spoznanja, temveč kot slabo blago prodana učenost drugih.

Druga točka so minimalne zahteve svobode. Kaj pomagajo vse debate o zmagi generala Franca, o vojni na Kitajskem, ko pa je pouk še vedno popoldan, za gledališče moraš še vedno nositi potrdila od starišev in vrata v sportne organizacije so ti še vedno zaprta. Mislim, da za nas veljajo iste besede, ki jih je napisal Cankar o avstrijskih švudentih: »Mladenič napravi maturo, je do vrha nabasan z različnim znanjem, a bolj od lune in zvezd mu je tuj tisti svet, v katerem živi in na katerega je navezan z vsemi nitmi svojega bitja in nehanja.«

Tretja točka je slab socialen položaj današnje mladine. Pot študija srednješolski mladini gotovo ni posuta z rožcami. Ali nima dovolj hrane, potrebnih knjig? Gre torej težnja mladine za tem, da si izboljša slab položaj, da si pribori boljših učilnic, in da se odpravijo vse nepotrebne takse.

Najvažnejša točka mladinskega gibanja je narodno-obrambno delo in borba za pacifizem. Duhovno doraščajoči mladini, katere narodno zavedni čut je sedaj silen, bi ne bilo mogoče živeti nacionalno nesvobodni. Poklicani smo, da z zavestnim propagiranjem nacionalnega duha, krepimo naš svobodni narodni izraz, ter tako dokazujemo voljo do svobode in življenja. Čas je, da tudi mi slovenska mladina opustimo burko liberalcev in klerikalcev ter po vzgledu mladine U. S. A. gremo v boj za interese mladine vsega sveta. Skrajni čas je, da opustimo slepomišljenje

Žal se premalo zavedamo lastnih sposobnosti, da se pustimo izrabljati od reakcionarnih elementov za to ali ono politično strujo. Čudno, da se mladini ne priznava zrelosti pred polnoletnostjo, da pa ravno ti, ki o tem odločijo, »nezrelo« mladino izrabljajo v svoje egoistične namene. Tako potem mladinec postane eksponent, s katerim po svoji volji razpolagajo.

Ante.

Iz zveze kmetskih fantov in deklet

Murska Sobota

Praznik prekmurske kmetske mladine v Soboti. Preteklo nedeljo se je v Soboti zbrala od blizbu in daleč kmetska mladina, da dostojno proslavi praznik svojega dela in manifestira svojo trdno voljo za dosego svetlejše bodočnosti na vasi.

Ob 9. uri je bil sprejem delegatov Zveze DKFID nakar se je izpred postaje formiral sprevod kmetske mladine in prisotnih, ki je vodil na zborovalni in tekmovalni prostor v bližini kopališča, kjer je govoril delegat Zveze. Popoldne se je na istem prostoru razvilo kmetsko-mladinsko zborovanje na katerem so spontano govorili ppredsednik prekm. okrožja DKFID, to. Titan, delegat Zveze tov. Nemec ter zastopniki in delegati raznih društev (učiteljskega, akademikov itd.), ki so vsi govorili o tesni povezanosti s kmetskim delovnim ljudstvom in se zavzeli za njega pravice. Zborovanju je sledila velika medokrožna tekma koscev med prekmurskim in ptujskim okrožjem, ki je potekla v najlepšem redu.

V poznih popoldanskih urah se je razvila na stadion SK Mure dobro obiskana prosta zabava.

Dan delavske mladine

Mariborska delavska kulturna društva »Vzajemnosti« priredijo ob priliki »Mariborskega tedna« »Dan delavske mladine«. V soboto, 12. avgusta ob 8. uri zvečer se vrši v Sokolskem domu v Studencih mladinska akademija z zanimivim programom. V nedeljo popoldne se vrši na prostoru »Detoljuba« pod Pohorjem i z l e t. Zbirališče ob pol 14. uri na Kralja Petra trgu.

KULTURNI DROBIZ

Louis Adamič, naš rojak in priznani ameriški pisatelj, je v drugi polovici tega meseca predaval o pisateljstvu na poletnem kurzu univerze države Iowa. Tekom avgusta in septembra bo potoval po ameriškem severozapadu, zbirajoč gradivo za svojo bodočo knjigo »A Nation of Nations«. V oktobru se bo podal na šestmesečno predavateljsko turo, ki ga bo vodila po raznih ameriških mestih.

— —

KULTURNI RAZVOJ SLOVANOV.

Zanimanje za vlogo Slovanov v kulturnem razvoju narašča po vsem svetu. Proučevanju slovanstva posvečajo veliko pozornost v Angliji, Franciji in nekaterih drugih državah. V Zedinjenih državah so na nekaterih univerzah stolice za zgodovino Rusije in ostalih slovanskih narodov.

Kulturna obzorja

Pevski praznik „Sloge" v Rogaški Slatini

V našem podeželju so v navadi telovadni, nikakor pa pevski nastopi, dasi imamo Slovenci opraviti skoraj več s petjem kot s telovadbo. Slatinska »Sloga« je za proslavo svoje 15-letnice tvegala poizkus, organizirati večjo pevsko prireditev, na katero je povabila bratska pevska društva iz vse Slovenije. Večina se je povabilu odzvala in razen nekaterih, ki so zadnji trenutek odpovedali, so ostali z veliko disciplino in ljubeznijo do petja prihiteli v nedeljo, 6. avgusta 1939. v Rog. Slatino. Sprevod v nedeljo od kolodvora do Zdraviliškega doma je bil nad vse veličasten. Prvič je ob tej priliki nastopila tudi domača steklarska godba, ki je svoj »krst« odlično prestala — vsi smo bili navdušeni nad dovršenim igranjem! Vrli steklarji, kar naprej po začrtani poti!

Pred Zdraviliškim domom se je izvršil pozdrav, združena grla pa so zapela mogočno Adamičevo »Zdravico« in Vilharjevo »Iz bratskog zagrljaja«. Vsem, ki so slišali in sodelovali, bo ostal mogočni zbor v neizbrisnem spominu. Ob ½11. uri nato je bil v znani akustični slatinski dvorani jubilejni koncert, na katerem so nastopili številni moški in mešani zbori. Da so se pevska društva, ki so sodelovala, odlično pripravila, je dokazalo priznanje, s katerim občinstvo ni štedilo. Pela so društva »Sloga« iz Rogaške Slatine (pevovodja g. Boris Ferlinc), »Ruše« iz Ruš (pevovodja g. Ivan Knuplež), »Lipa« iz Slov. Bistrice (pevovodja g. Emil Ulaga), »Loški glas« iz Loke pri Zagorju (pevovodja g. Drago Korošec), »Sava« iz Jesenic (pevovodja g. Martin Jeram), »Lipa« iz Jarš (pevovodja g. Rudolf Božič), »Trgovski pevski zbor« iz Maribora (pev. g. Drago Cibic), »Zdraviliški pevski zbor« iz Rog. Slatine (pevovod. ga. Cilka Gračnarjeva), »Pevsko društvo poštnih uslužbencev« iz Ljubljane (pevovodja g. Anton Vračko), »Krakovo-Trnovo« iz Ljubljane (pev. g. Josip Hanc), »Oljka« iz Celja (pev. g. Avgust Cerar), »Glasbeno društvo Hrastnik« iz Hrastnika (pev. g. Davorin Čander) itd. Slavnostni govor je govoril predsednik g. Stanko Šentjurc; med koncertom je spregovoril komponist in predsedenik Ipavčeve pevske župe gosp. prof. Vasilij Mirk, ki je v imenu Južnoslovanske pevske zveze izročil nekaterim članom odlikovanja. Zlato svetinjo sta prejela gg. Stanko Šentjurc in Karl Fišer, srebrno Matevž Žertek in Karel Drofenik, bronasto Albin Podjavoršek in Boris Ferlinc. Govorili so še predsednik JPZ g. dr. Milašinović, zastopnik g. ministra prosvete g. šol. upravitelj Rudolf Pređan in zastopnik g. bana g. sreski načelnik dr. Herbert Kartin. Popoldne se je vršil na prostem pevski tabor, na katerem so nastopili z lepo slovensko pesmijo številni zbori. — Bil je lep dan, razpoloženje živahno. V vseh težkih trenutkih je naš narod pel. To je edinstveno! Razšli smo se z zavestjo, da smo nedeljo lepo izpolnili z lepim kulturnim delom. Čutili smo v dušah znano resnico, da je v slogi je moč!

P.

Za ženo in dom

Govorite mnogo z malimi otroki

Ko pridejo podeželski otroci v osnovno šolo, so do skrajnosti nezgovorni, plahi in v govorjenju nerazviti. Glavna krivda glede tega leži na starših, posebno na materah. V mnogih kmečkih hišah se res otrok nauči govoriti čisto slučajno, ker ima pač razvit sluh in posluša odrastle. Nihče se ne peča z njim, nihče mu ne pomaga pri prvih poizkusih govorjenja, Otrokov razvoj se zdi nekaterim materam nekaj tako samo po sebi razumljivega, kakor je to pri zajčkih ali piščancih. Vendar otrok potrebuje mnogo nege in pažnje, da se svojim letom primerno razvija in je ob vstopu v šolo dorastel svojim prvim življenskim nalogam.

Še manj nego nič pa naredijo one matere, ki se prično pogovarjati z otroki v takozvanem otroškem jeziku. Dialekti posameznih krajev so že itak dovolj oddaljeni od književnega jezika, ako pa se sedaj uče otroci govoriti še s pomočjo na ta način spakedranega jezika, potem res ne more biti rezultat nič posebnega.

Bilo bi torej res potrebno, da bi se matere s svojimi razvijajočimi se otroki nekoliko več pečale. Prvim otroškim poizkusom v govorjenju je treba dati trdno oporo, slediti vsem njegovim kramljanjem ter mu na njegova stotera vprašanja odgovarjati v kolikor mogoče čistem jeziku. Tak otrok bo postal zgovoren in korajžen in mu prvo šolsko leto ne bo delalo težav, temveč dalo trdno podlago za vse nadaljnje šolanje.

Oskrbite tudi svojo kuhinjo za pusti zimski čas

Ako pogledamo malo po mestnih tržnicah, vidimo vse polno ženic, ki od blizu in daleč prinašajo na trg sadje in razno zelenjavo. Mestne gospodinje prav pridno segajo po teh sadežih in jih kar na veliko vkuhavajo za oni čas, ko jih ne bodo mogle dobiti na trgu.

Kaj pa kmečke gospodinje? One si ne privoščijo zrelih dobrot niti sedaj, ker hočejo spraviti vse v denar, a tudi za zimo si ne prihranijo nič, čeprav je njim kuha pozimi še dolgočasnejša, ker nimajo na razpolago tega, kar nudijo meščankam mestne trgovine. Edino kar si priskrbi od kratkotrajnih sadežev za poznejšo uporabo, je nekaj posušenih jaoblk, hrušk in sliv ter mogoče par vloženih kumarc.

Glavni vzrok, da si kmečke gospodinje ne vlagajo poletnih sadežev za zimo je v tem, ker se boje izdatkov za steklenice, sladkor in druge pripomočke, ki so pri vkuhavanju potrebni. Če bi pa vse te gospodinje pomislile, da tudi vse ono, kar morajo pozimi kupiti, da izpopolnjujejo svojo kuho, ne dobe zastonj, se ne bi plašile. Vsakokrat, ko gredo na trg, naj od izkupička pritrgajo vsotico vsaj za 1—2 steklenici za vlaganje ter za 1 kg sladkorja, pa bodo kmalu imele doma lepo zalogo marmelade, vkuhanega sadja, vložene zelenjave ter sadnih sokov za otroke. Koliko prijetnejše bo potem življenje pozimi, ko bo lahko gospodinja vsak čas presenetila družino s kakšnim priboljškom.

KUHINJA

Dunajske zarebrnice. Razreži 1 in pol kg telečjih zarebrnic tako, da ima vsak kos eno rebro, katero pa malo presekaj, da bo krajša. Vsak posamezni kos potolci, odloči meso od rebra ter ga zraven prisekaj ,posoli in pomaži z raztepenim jajcem in potresi z drobtinami; potem obrni in stori ravno tako. Speci jih potem v vroči masti, da so rumeni ter daj h kaki prikuhi ali s salato na mizo.

Naravni zrezki. Razreži 1 kg telečjega stegna na lepe majhne zrezke, kožice kolikor mogoče odstrani, potolci jih, po eni strani malo posekaj, a ne skozi, nasoli jih, potresi z moko in speci v masti ali v presnem maslu. Nato odlij malo masti ter prilij nekoliko juhe. Ko zavre, zloži zrezke na krožnik in oblij s sokom.

Medeni štrukelj. Deni v kozico 4 žlice medu in vkuhaj vanj $^1/_8$ l mleka, ko zavre, $^1/_4$ l orehov. Ko je nekaj časa vrelo odstavi. Ko se nekoliko ohladi, prideni malo drobno zrezane limonove lupine, stolčenega cimeta in klinčkov, žlico masla to prav dobro zmešaj. Potem razvaljaj vse to prav dobro zmešaj. Potem razvaljaj vzhajano testo za pol prsta debelo, namaži ga z nadevom, trdno zavij in deni na pomazano pločevino. Vzhajanega pomaži z raztepenim jajcem in speci. Ohlajenega razreži na koščke in potresi s sladkorjem.

Orehovi rožički. Naredi kvasno ali krhko kvašno testo katere koli vrste ter ga pusti, da dobro vzhaja. Potem ga razvaljaj v prst debelo krpo, katero razreži na štiri oglate plošče. Na vsako ploščo deni žlico orehovega nadeva, upogni ogel proti oglu in ga dobro stisni, še enkrat zavij ter upodobi v rožičke. Potem jih zloži na pomazano pločevino ter postavi na toplo, da vzhajajo. Nato jih namaži z jajcem, potresi z debelo stolčenam sladkorjem in počasi speci.

Telečja kisla juha. Kuhaj v slani vodi pol telečje glave, da je mehka. Odloči kosti, olupi jezik ter zreži na kocke. V primerno kozico deni 2 žlici presnega masla ali masti od pečenke; ko se speni, prideni zelenega peteršilja in 3 žlice moke. Ko je nekoliko zarumenelo, prilivaj med vednim mešanjem 2 in pol litra goveje juhe; dodaj še malo muškatnega oreška, vršiček majerona, košček limonove lupine, nekoliko belega vina ali vinskega kisa. To naj vre še nekaj časa. Potem precedi juho ter deni vanjo zrezano meso in 2 na kocki zrezani, v raztepenem jajcu povaljani in v presnem maslu opraženi žemljici. Juho okisaš lahko z limonovim sokom, a je ne pusti potem več vreti.

Grahova juha z rižem. V 3 l slane vode deni kuhat $^3/_4$ l mladega zelenega graha; ko nekaj časa vre, prideni pičlo $^1/_4$ l riža. Napravi ter prideni prežganje, dobro premešaj, in ko je riž mehak, je juha gotova.

Nadela karfijola. Razcepi karfijolo na več večjih kosov ter jih skuhaj v slani vodi, pa ne premehko, da ne razpadejo. Medtem naredi iz ene obribane žemlje ali 7 dkg kruha pešamelj, hladnemu pripimešaj eno jajce, malo dišave, soli in $^1/_4$ kg fino sesekljanega ali zmletega svežega prasičevega mesa. Nato namaži primeren model s presnim maslom in dobro potresi z drobtinami, odcedi karfijolo ter naloživ model tako, da so cvetke pritisnjene na model in storži proti sredi obrnjeni. V sredo naloži nadel in ga pokrij s karfijolo tako, da se nadev nikjer ne vidi; potem dobro pokrij ter kuhaj v sopari tričetrt do eno uro. Kuhano obrni na krožnik, obloži s krompirjem ali maslenimi rožički ter daj na mizo.

Zabeljeni hmeljevi vršički. Ko zažene hmelj prve vršičke, ki so še mehki in špargljevim podobni, jih osnaži kakor špargeljne, skuhaj v slani vodi in zabeli s presnim maslom in z drobtinami ter daj zraven mesa ali pa same po juhi na mizo.

Praktični nasveti

Kravo, ki brca, proda marsikateri živirejec pod ceno, ker jo ne more tega odvaditi. Ako ni vime zateklo ali če niso sesci ranjeni, je brcanje le grda razvada. Taki kravi naj se da ob molži v smrček ščipavka, po končani molži naj se ji pa odvzame. Ščipavka naj bo podobna oni, kakršna je navadno na drogih, ki se rabijo za to, da se pelje bika iz hleva.

Če krava požre svoj odpadek, je vsekakor poskrbeti, da gre ta kmalu iz nje. Nekateri kravi sicer požrti odpadek nič ne škoduje, druga pa si prebavila prav močno pokvari, zboli in celo pogine. Da se spravi odpadek čimprej iz krave, se ji mora pokladati hitro prebavljivih krmil, ki ne ostanejo dolgo v vampu in ki jih ni treba preveč prežvekovati. Taka krmila so oblada, korenje, pesa itd.

Barvane bluze, obleke ali predpasnike, o katerih misliš, da bo popustila barva in se razlezla, ne smeš jemati iz vode. Ko si jih namočila jih hitro operi in jih daj sušiti. Če jih pustiš ležati mokre, se barva tako razleze, da dotična obleka ni več veliko za rabo. Vodi lahko priliješ malo kisa, ki preprečuje razkroj barve, in jo celo osveži.

Kadar gori razlit petrolej, pomni, da je mleko edino sredstvo, ki goreči petrolej res pogasi. Če pa nimaš pri roki mleka, je dober tudi pepel, s katerim posuj ogenj. Če si pa nesel pepel že v pepelnik, potem zgrabi kako večjo volneno cunjo in in zaduši z njo goreči petrolej s tem, da ga s cunjo hitro pokriješ.

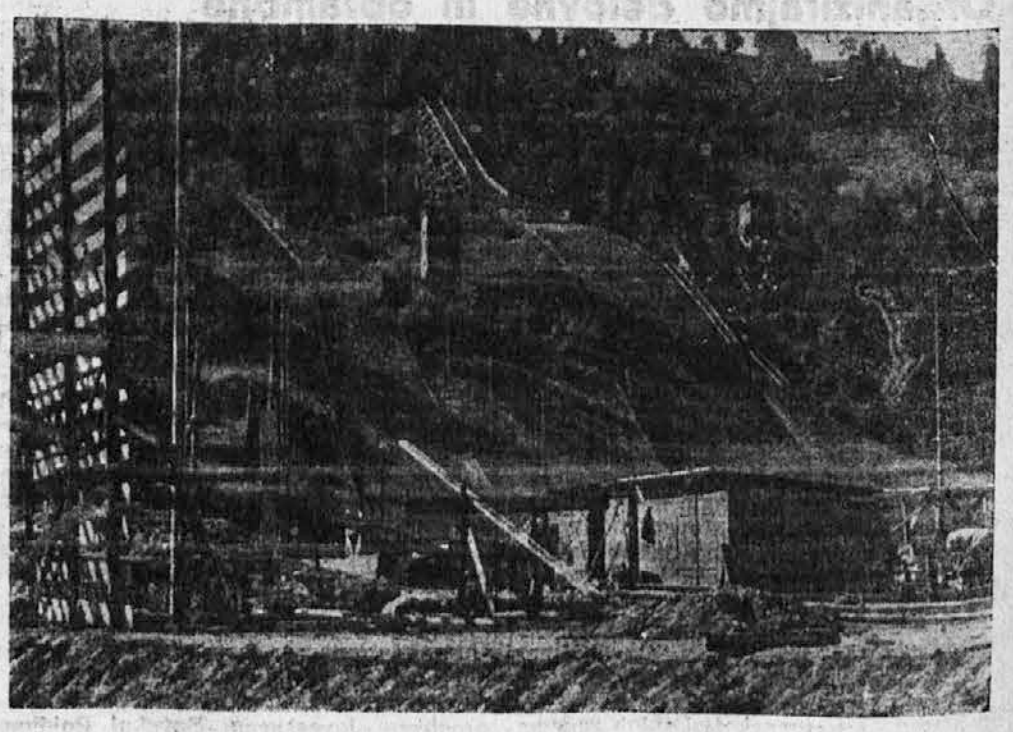

Priprave na zimsko olimpijado v Garmisch Partenkirchnu

Nepotrebne skrbi obmejnega kmeta dvolastnika

Skrbi in težave obmejnega dvolastnika pozna točno samo tisti, ki jih sam doživlja. Neke skrbi in težave, ki jih drugod ne poznajo, pač že morajo biti radi posebnih razmer ob meji. Uvideven človek jih prenaša kot naraven nasledek teh posebnih razmer. Neke druge skrbi in težave so pa nepotrebne, razen tega pa povzročijo mnogo nevolje in samo škodujejo dobri skupni stvari.

Da dvolastnik more svoje zemljišče za mejo obdelovati itd., mora imeti za neovirani prehod meje tako imenovano prolaznico. V dopisu **»Težave dvolastnikov«** v štev. 27 »Edinosti« od 8. julija t. l. sem povedal, da smo letos prejeli dvolastniške prolaznice s trimesečno zamudo. Te važne listine so bile povrh pomanjkljive, da jih sosednja carinska oblast ni mogla priznati, odnosno vidirati. Dobil sem tudi jaz novo prolaznico, ki jo je sosednja oblast priznala in vidirala. Mislil sem, da je zdaj vse v redu. Zgodilo se je pa, da je bila **našemu** obmejnemu organu izpopolnjena, nova prolaznica še vedno pomanjkljiva. Po čigavi krivdi? Baš danes dotični organ ni pustil mojih delavcev na dvolastno posestvo, mojim, še mladoletnim hčerkam pa je zagrozil z aretacijo in odgonom v 10 kilometrov oddaljeno Zg. Sv. Kungoto na daljnji, tukaj običajni postopek. Poslednje je preprečilo orožništvo iz St. Jurija ob Pesnici — po zakonu.

Dvolastniki se moramo vsako leto pismeno obvezati in jamčiti z vsem svojim premoženjem, da ne bomo ničesar tihotapili ob spravljanju svojih kmečkih pridelkov z dvolastnega zemljišča. Dajemo vse potrebne podatke za pravilno izstavitev dvolastniških prolaznic in ne moremo verjeti, da bi naše pristojno uradništvo ne bilo sposobno za ustrezno izstavitev takih listin. Ako pa medtem izdajo kake nove predpise za ureditev obmejnega, dvolastniškega predmeta, bi pričakovali, da nas o tem carinska ali politična oblast pravočasno obvesti in pouči, **ker želimo in hočemo zadostiti vsem zakonitim zahtevam.**

Dvolastno posestvo imam od svojih staršev. V mojem in v našem skupnem interesu je, da ga ohranim v celoti in v kar mogoče dobrem staniu. Mislim, da ni v redu, ako me na naši strani pri tem ovirajo, medtem ko tam za mejo tega ne storijo. **Nepotrebne skrbi in težave obmejnega kmeta dvolastnika je treba nujno odpraviti.**

Ivan Dreisiebner.

Dopisi „Edinosti"

Nurska Sobota

Za vpostavitev carinarnice prvega reda. Občinski odbor si je nadel nalogo, da poživi akcijo za vpostavitev carinarnice prvega reda; stroške za izvedbo bi prevzela občina .— To bi bila za Soboto vsekakor prepotrebna ustanova, zato bi bilo želeti, da bi se stvar v najkrajšem času realizirala.

Občina bo v kratkem dala povečati kaznilniško poslopje okrajnega sodišča, v katerem bo nameščeno tudi okrožno sodišče. Sicer bo pa občina pokrenila akcijo za dolgoročno posojilo, da bo zgradila palačo za okrožno sodišče in pa moderno kaznilniško poslopje zanj.

Tukajšnje sokolsko društvo bo imelo svoj letni javni telovadni nastop 10. sept.

Ptuj

Zborovanje ptujskih vinogradnikov. Ptujski vinogradniki bodo imeli v torek ob 5. uri popoldan v gostilniških prostorih g. Brenčiča Mihaela na Ormožki cesti svoje veliko zborovanje. Na tem zborovanju se bodo vinogradnikom raztolmačile določbe nove viničarske uredbe obenem pa bodo tudi vinogradniki zavzeli do nje svoje stališče.

700 letnica proslave cerkve v Ptuju. V Ptuju so na veličasten način proslavili 700 letnico „slovenske cerkve" minoritskega samostana. Proslava se je začela že v petek. Otvorila jo je veličastna ljudska igra „Kuga". Snov igre je vzeta iz zgodovine starodavnega Ptuja v 16. stoletju. V igri je nastopilo okrog 150 oseb. Igro so ponovili še trikrat in vselej ji je prisostvovalo na stotine navdušene množice. V soboto dopoldan je bil skozi mesto slovesen obhod mladine. Zvečer je bila procesija z baklami, nato pa polnočnica na prostem. Zgodaj zjutraj v nedeljo se je Ptuj zagrnil v morje zastav. Nato je bil velik sprevod, katerega so se udeležili mnogi ljudje iz daljne okolice, med njimi domači in tuji odličniki, Sokoli in Sokolice, Fantovski odseki in dekliški krožki, narodne noše, konjeniki, gasilske čete iz Ptuja in okolice Popoldan je bil na samostanskem dvorišču velik koncert združenih pevskih zborov ptujskega in ljutomerskega pevskega okrožja pod vodstvom g. Marka **Bajuka.** V ponedeljek je pa bilo slavnostno romanje na Ptujsko goro.

Slivnica

Velik Sokolski nastop v Slivnici. Agilno in požrtvovalno Sokolsko društvo v Slivnici je imelo tudi letos, tokrat 6. avgusta javni telovadni nastop. Že zgodaj zjutraj je bilo na telovadišču vse živo. Telovadci so vežbali za popoldansko slavje in pripravljali sedeže in paviljone. Popoldan je bila povorka na postajo, kjer so Sokoli sprejeli svoje brate. Po povorki je bil telovadni nastop, katerega je otvoril starosta brat Novak s kratkim govorom, v katerem je dal obrise dela za društvo. Sledile so točke prostih vaj vseh oddelkov. Članov je nastopilo nad 50. Zanimiva je bila tudi vrsta na orodju. Pri nastopu so sodelovala društva iz Hoč, Rač, Maribora in Pragerskega. Po nastopu se je razvila vrtna veselica.

Sokolsko društvo Rače ima v nedeljo 13. avgusta na letnem telovadišču razvitje prapora in veliki javni telovadni nastop. Po nastopu bo vrtna veselica.

Pragersko

Pragersko dobi električno razsvetljavo. Po dolgem času in po večkratnem pogajanju na občinskih sejah se je vendarle odobril kredit za razsvetljitev pragerskih poti, ki do sedaj še niso razsvetljene. Pota že dolgo časa čakajo na razsvetljavo, saj so je tudi zelo potrebna.

Agilno delo železničarske godbe na Pragerskem. Železničarska godba Pragersko dela zelo agilno in marljivo in je dosegla v nekaj letih svoje ustanovitve zelo lepe uspehe. Kapelnik g. Franc Vinkler je godbenike dobro izšolal in jih vodi na gostovanje, nastope in prireditve v razne okoliške kraje. Sedaj so si godbeniki nabavili nove uniforme.

Zakaj se pot Pragersko—Leskovec ne razsvetli? Pot Pragersko — Leskovec še vedno ni razsvetljena, dasiravno se je že toliko o tem govorilo. Dobro bi bilo, da bi se razsvetlitev te poti vzela resneje, saj pelje pot med travniki in gosto poraščenim grmovjem. Na vsaki strani meji na precej globoke jarke. Upajmo da bo Olepševalnemu društvu „Sloga" na Leskovcu priskočila na pomoč tudi občina.

Sokolsko društvo Pragersko bo priredilo v nedeljo, 13. avgusta ob 3. uri popoldne na dvorišču gostilne Berglez veliko dobrodelno tombolo. Po tomboli bo vrtna veselica. Čisti dobiček je namenjen za zgraditev sokolskega doma.

Selekcijsko društvo za slovensko belo govedo v Slovenski Bistrici pri Pragerskem ima v nedeljo, 13. avgusta dobrodelno tombolo z zelo lepimi dobitki. Po tomboli bo vrtna veselica.

Proslava štiriletnice pragerskih skavtov. Pragerski skavtje so slavili v soboto, 5. julija ob 7. uri zvečer štiriletnico obstoja skavtske edinice na Pragerskem. Proslava je bila dobro obiskana. Pragerske skavte je pred štirimi leti organiziral brat Hugo Ogrinc.

Krško

„Potovanje v Benetke". V četrtek, 3. avgusta je priredilo sokolsko društvo znano francosko komedijo v treh dejanjih, „Potovanje v Benetke". Kljub temu, da je komedija sama na sebi več ali manj plehka in nepriporočljiva za podeželski oder ,ki tako pogreša res kvalitativnih iger, je prireditev (dvorana je bila čisto polna) uspela; in tudi igralci so kolikor toliko zadovoljili. Predvsem je treba omeniti zadovoljivo igro Škodove in Krivca. Badalič (Et. de Boisrobert) je bil v nekaterih scenah prav dober, v drugih ga je pa vloga zavedla v nemogočnost in neokusnost. — Scenarija in maske (Jerman!) so bile slabe. Na jezik pa tako niso bogve kaj pazili.

Želeti bi bilo, da bi se igralci „lotili" v bodoče kvalitetnejših iger in da bi jih režiser pošteno „prijel". Mislim, da bi potem lahko mnogo boljše igrali, igre bi pa tako v moralnem kakor v gmotnem oziru izredno dobro uspele.

Uršna sela pri Nov. m.

Samo postavamo pa premišljamo, kaj bomo naši družini dajali in naši živini polagali, ko bo vse zgorelo. Tukaj je namreč huda suša, ker približno že dva meseca ni nobenega dežja. Vode nam primanjkuje. Ne vemo ,kaj bo.

Za vodovod smo že nad stokrat zaprosili, pa se oblast nič ne zgane. Samo venomer odgovarja, da je premalo vode. Dotični stroji vendar niso namenjeni samo za postajo Rožni dol—Pribišje. Le verjemite, tudi nekdaj smo imeli dobre strokovnjake, ki so zmeraj trdili, da je vode dosti, vse do Toplic. Kako to, da je vode sedaj kar naenkrat premalo? In čeravno bi je bilo v resnici premalo, dajte nam je pač toliko, kolikor izvirek zmore, in sicer vsaj samo za vasi Laze, Uršna sela in Dobrindol, pa še za Gor. Sušico, dasi imajo tam že cisterno.

Dajte stroške za to napeljavo že venda enkrat v proračun, da vodovoda ne bo treba ob bodočih volitvah zopet zagovarjati, zahtevati in obljubljati, kakor doslej še vseh teh dolgih dvajset let. **k. j.**

Romunski kralj Karol pri paradi letalskih čet

Povsod vojna pesem

V času, ko bi naj zvenela po svetu pesem dela in radosti, torej bistva življenja, ropočejo okrog nas strojnice, rohnijo topovi, dušijo plini, naraščajo kriki ranjenih in umirajočih. V dobi napredka civilizacije, ko naj bi se ustvarjali stroji, koristni vsem, ko naj bi se pridelovala hrana, da bi je bilo dovolj za vse in, ko naj bi se pridobivale sploh samo takšne gospodarske in kulturne dobrine, ki bi dajale trdno osnovo za zdrav, pravilen razvoj človeštva, se na veliko proizvaja po vsem širnem svetu mesarsko orodje za človeško klavnice. Orožje pravimo vsem tem pripravam, ki ubijajo in pohabljajo ljudi, ki rušijo to, kar so zgradile pridne roke in ki le žrejo ter uničujejo.

Milijarde gredo za topove, aeroplane, podmornice, bombe itd. Milijarde človeških žuljev so vkovane v mrzlo, neplodno železo, ki ima edini namen, da na frontah ubija, uničuje.

Ves svet je danes v mrzličnem pričakovanju teh front. V malem so že tukaj, velike pa šele nastajajo. In v tej mrzlični napetosti hote pozabljamo na to, da so že danes milijoni v bednem, vojnem stanju, ko gladujejo na frontah borbe za delo, za kruh — življenje.

Toda mimo tega strašnega položaja telesno in duševno propadajočih življenj drvi pričakovanje bodočih vojnih grozot, ki odvračajo oči od umazane, v bedo in lakoto zavite sedanjosti.

Mimo vsega tega pripravljajo povsod velike rezerve živil, da bo živina v bodoči človeški klavnici dovolj dolgo nasičena, da bo čimdalje sposobna za medsebojno ubijanje. Na Angleškem bodo v ta namen spravili velike količine hrane v opuščene rudniške rove. Drugod omejujejo uporabo živeža zato, da ga bo dovolj v času vojne. Povsod le bodoča morija, samo vojni namen, čemur se mora podrediti vse drugo, nevažno, pa čeprav je to lakota množic.

Mesto, da bi danes gradili šole, bolnišnice, ceste in podobno, dajemo ljudje neverjetne množine za izobrazbo v obrambi proti vojnim, predvsem zračnim napadom.

Tako imajo na primer v Poljskem takšno izobraževalno organizacijo, ki stane letno sto milijonov dinarjev. Nemčija ima Državno zvezo za zračno obrambo. Ta zveza ima 66.300 plačanih uslužbencev, 644.000 funkcionarjev, 5100 šol za strokovno izobrazbo prebivalstva o zračni in plinski zaščiti ter končno 28.000 učiteljev-inštruktorjev.

Če bi pregledali, kako je s temi pripravami drugod, bi videli podobne razmere. Vse za vojno, vse za obrambo pred sovražnikom. In kje je ta?

Enkrat bodo ljudske množice že izpregledale . . . Takrat bo pa zapela mesto vojne pesmi večno lepa pesem — dela, življenja!

Sijajna zmaga rudarjev v USA

Z izdatnim ukrepom iz Bele hiše je bil izvršen na lastnike premogokopov v Pensilvaniji zadnji sunek pritiska, ki so ga izvršili delavci s štrajkom. Delodajalci so podpisali pogodbo z Louisovim sindikatom rudarjev. Ta pogodba pa ni veljavna samo za 320.000 delavcev iz štrajka, marveč tudi za ostalih 140.000 po drugih ameriških državah. Delodajalci so bili prisiljeni, podpisati pogodbo, kajti štrajk, ki je bil začet že prve dni aprila, se je vedno bolj širil in je bilo pričakovati, da bo zajel tudi delavstvo v drugih industrijskih panogah.

Nedavni štrajk je šel na nož, kajti delodajalci so hoteli prevaliti velik del zgub, ki so se pojavile ob stalni krizi premogokopov, na delavske rame. Zanimivo, zakaj ameriški rudniki premoga ne cvetejo več tako kot so nekoč, vsled esar so prišli delavci v nevzdržni položaj.

Pred vojno je dajal 70,3% pogonske sile rjavi premog, 13,9% pa antracit, skupno torej 84,2%. Ko pa je začela nafta izpodrivati premog, je padel odstotek rjavega premoga na 44 in antracita na 5,7, ali skupno na 50%. Zmanjšanje torej za 34%; in prav za toliko se je dvignila proizvodnja nafte in zemeliskega plina. K temu pa še to, da se je dvignil odstotek električne sile od 1913. pa do 1937. leta komaj za 0,1%. Z vsem tem je bilo zvezano zmanjšanje povpraševanja za premogom, čigar proizvodnja je napredovala od 1919. do 1929. leta komaj za 70 milj. ton (od 465 na 535 milj. ton). Pozneje se stanje kajpak ni nič izboljšalo. Lastniki rudnikov so poskrbeli samo za racionalizacijo obratovanja, s čemer so zmanjšali proizvodne stroške in obenem povzročili, da se je skrčilo število rudarjev od 622.000 iz l. 1919. na 484.000 v l. 1937. S prodajo premoga v prekomorske kraje seveda ameriški industrijci ne morejo računati, ker je prevoz predrag. Tako ne preostaja med seboj se bojujočim lastnikom ameriških rudnikom nič drugega, kakor da mehanizirajo svoje obrate in, da zbijajo mezde. V tem je zaenkrat edina možnost, da vzdržijo svoje dobičke. Ob tem njihovem stremljenju pa trpijo seveda samo delavci. Toda organizacija ameriških rudarjev je danes že tako močna, da je ne more streti niti združen kapital. Kakšna sila je v tej organizacijski skupnosti, se je pokazalo pri zadnjem štrajku. Ameriški rudarji so slajno zmagali in si s tem utrli pot v boljšo bodočnost.

FILM

☐ **Ameriški film** »Izpoved nacističnega špijona« je imel v Poljski ogromen uspeh. (»Nova riječ«).

☐ **V Benetkah** se vršijo kakor vsako leto tekme raznih filmov. Na tekmi sodeluje 12 držav: Argentinija s 6, Češki protektorat z dvema (»Humoreska«, »Potepuh Makuma«), Francija s 6, Japonska s 4, Anglija s 3, Nizozemska z 1, Švedska s 3, Švica z 2, Južna Amerika z 1, Madžarska z 2 in Urugvaj z 1 filmov. Jasno, da tudi Italija in Nemčija. Tokrat so odpovedale svoje sodelovanje Združene države.

Univerza za kaznjence

Kje drugje kakor v Ameriki? Centralna kaznilnica v Pretoriji v Južni Ameriki je dobila svojo univerzo. Vsakemu kaznjencu je omogočeno, da se vpiše na katero koli fakulteto, kjer polagajo izpite in dobivajo diplome, ki pač ne morejo biti posebno priporočljive za prosilce služb. Če se kaznjenci dobro obnašajo oziroma, ko jih izpustijo, se uveljavljajo kot zdravniki, advokati in inženirji.

Listi pišejo, da se vlomilci najraje specializirajo za arhitekturo, bančni vlomilci seveda za ekonomijo in morilci za kirurgijo. Ta izbor priča seveda le o več ali manj duhoviti domišljiji ameriških novinarjev.

MARIBORSKA TISKARNA D. D.

VODILNO TISKARSKO PODJETJE SEVERNE SLOVENIJE
POSTREŽEMO HITRO, DOBRO IN PO NIZKIH CENAH
TELEFON 25-67, 25-68, 25-69

MARIBOR
KOPALIŠKA ULICA 6

TISKARNA
LITOGRAFIJA
OFFSETTISK
KAMNOTISK
BAKROTISK
ANILINSKI TISK
KNJIGOVEZNICA
KARTONAŽA
PLAKATIRANJE

Olimpijska vas pri Helsinkih raste

Mali oglasi

beseda 0·55 din, dopisovanje po 1·50 din; inseratni davek do 40 besed 1·- din, nad 40 besed 2·- din. Za šifrirana pisma se plača 10·— din. Za odgovor je priložiti 3·— din v znamkah

Kupujte ori tvrdkah ki oglašujejo v „EDINOSTI“!

Hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov, 3% obveznice, bone, delnice itd., valute (tuji denar) vseh držav — kupimo takoj in plačamo najbolje

Bančno Kom. zavod
Maribor, Aleksandrova cesta 40
Prodaja srečk drž. razredne lotorije

Obiščite 8. MARIBORSKI TEDEN

od 5. do 13. avgusta 1939

Polovična vožnja na železnicah od 1. do 17. avgusta 1939

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA REVIJA
Industrija — Trgovina — Obrt — Kmetijstvo — Velika tekstilna razstava — Tujskoprometna razstava — Gostinstvo — Vinska pokušnja — Razstava narodnih vezenin — Narodopisne razstave — Jubilejna gledališka razstava — Skautska razstava — Razstava malih živali — Številne specialne razstave — Koncertne in gledališke prireditve — Sportne prireditve — Veselični park na razstavišču itd.

5.—6. avgusta festival slovenskih narodnih običajev

Obiščite Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji!
Obiščite zeleno Pohorje in sončni Kozjak!
Obiščite vinorodne Slovenske gorice!
Obiščite veseli Maribor in njegovo okolico!

Mariborski teden je najlepša priložnost za obisk naše severne meje!

Japonsko visokošolstvo

Japonska ima okoli 100 milijonov prebivalcev, na katere odpade 46 univerz, od teh je 19 državnih. Celokupno število visokošolcev Japonske znaša okrog 70.000. V samem Tokiju je 29 univerz z okroglo 50.000 slušatelji. Profesorjev in docentov je samo v Tokiju 4352. Vendar je treba vedeti, da štejejo na Japonskem za univerzo vse visoke šole, kjer se podrobno obravnava samo po ena posamezna stroka znanosti ali umetnosti.

Po najmanje triletnem študiju pri medicni po štirih letih dobi visokošolec naslov »Gakushi«, t. j. učeni gospod ter ga šele ta naslov usposablja za obiskovanje nadaljevanja predavanj in dokončanje študija. Šele po več letih nadaljnjega študija smejo biti pripuščeni k promociji.

Najstarejša univerza je tokajska »Tokyo Imperial University«, ki je bila ustanovljena l. 1886, ki ima sedem fakultet. Farmacevtika se šteje v medicino, agronomija je pododdelek gospodarske fakultete, sicer pa je ureditev podobna ureditvi naših univerz.

Japonski visokošolec mora vedno nositi uniformo in je radi tega stalno podvržen kontroli tako univerzitetnih, kakor drugih oblasti. Univerzitetna tla za policijo niso nedotakljiva in od kar se bori Japonska z vsemi silami s komunizmom, ima vsaka univerza neko svojo posebno policijo.

Z ozirom na slabe gmotne razmere prebivalstva, je bila ustanovljena v Tokiju takozvana »Nipon-University«. To je univerza za one slušatelje, ki morajo čez dan delati, da lahko plačajo visoke šolnine.

Družabnega ali društvenega življenja japonski visokošolci skoro ne poznajo, kvečjemu v športnih udruženjih se znajde večje število visokošolcev. Vsaka univerza ima svoje nogometne in base-ball moštvo in vsako leto se prirejajo tekmovanja za prvenstvo univerz.

Japonska mladina in tudi visokošolci pa so veliki ljubitelji narave. Turistika in taborenje sta zelo razširjena med japonsko mladino in vsak praznik hite iz Tokija cele kolone mladine na oddih v prosto naravo. V zadnjih letih se je tudi smučanje začelo naglo širiti, vendar so smučišča tako oddaljena od mest, ki so večinoma ob obali, da si more le malokdo privoščiti ta šport.

Kis za vlaganje
Izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov ter žganjarna

Jakob Perhavec

Spirit za vlaganje
Vedno v zalogi: **Rum, konjak, slivovka itd.**

MARIBOR - Gosposka ulica 9 -- Telefon 25-80 **NA DEBELO! NA DROBNO.**

Damske nogavice, svilene, najnovejše moderne barve, flor nogavice kombineže, rokavice, zelo lepe in trpežne sandalete dežniki, moški klobuki damski in moški plašči, najnovejši modeli, pletenine i. t. d.

Velika izbira v konfekciji

Jakob Lah

Maribor, Glavni trg 2

Izdaja konzorcij »Edinosti« v Mariboru. Za konzorcij odgovarja Andrej Žmavc, ravnatelj v pokoju. - Odgovorni urednik **Jaroslav Dolar**, novinar. — Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnateljtelj **Stanko Detela**, vsi v Mariboru.